«Малика» трикотаж фирмасининг 2-тўқув участкаси меҳнаткашлари партиямизнинг навбатдаги съезди шарафига оширилган мажбурият олиб ишламоқдалар.

СУРАТДА: тўқув цехининг моҳир тўқувчиси Назира Турсунбекова. У сифатли маҳсулот ишлаб чиқариб, дугоналари олдида шуҳрат қозонмоқда.

И. Шоиноғомов фотоси.

КПСС XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 197 (2789). ДУШАНБА 25 АВГУСТ 1975 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• Бир корхона янгиликлари

УЧ МАҲСУЛОТГА СИФАТ БЕЛГИСИ

«Малика» трикотаж фирмаси коллективи шу йилнинг ўтган ойларида спорт костюми, кремплин кўйлаклар каби учта маҳсулотни Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Жумладан, фирма чеварларининг Сифат белгиси билан тайёрлаган маҳсулоти 814 минг сўмликдан ортиқдир.

Шу кунларда корхонада кийимларнинг 70 хили ишлаб чиқарилмоқда. КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақада актив иштирок этаётган ишчилар ойлик ва квартал иш планларини ортиғи билан бажаришга эришмоқдалар. Уларнинг аҳди тўққизинчи беш йиллик планини 10 октябргача бажаришдир.

УНУМДОРЛИК ОШМОҚДА

ГДРдан келтирилган тикув, тўқув ҳамда гул босиш машиналари ишлаб чиқаришда қўл келяпти. Шу йилнинг ўзида ГДРдан 80 дан ортиқ турли ярим автомат машиналар келтирилди. Янги техника меҳнат унумдорлигини оширмоқда. Маҳсулотлар сифатини яхшиламоқда.

Бугун

ФИРМАДА КРЕМПЛИН МАТЕРИАЛЛАРНИ ҚАЙТА ИШЛАЙДИГАН, ГДРдан ОЛИНГАН БИТТА, ҲАМДА ИТАЛИЯДАН КЕЛТИРИЛГАН 3 та БУЕҚ МАШИНАСИ ИШГА ТУШИРИЛДИ.

И. ШОИНОҒОМОВ.

КУНИГА 35 МИНГ СЎМЛИК МАҲСУЛОТ

Кўн-мўйна заводида РКП(б)нинг VIII съездига бағишланган зарбдор декада зўр муваффақият билан давом этаяпти. Корхона коллективи ҳар куни 35— 36 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бу планда белгиланганидан анча кўп.

Коллектив саккиз ойлик планини августнинг иккинчи ўн кунлигидаёқ бажариб қўйганди. Ҳозир бу ерда ой охиригача планга қўшимча 560 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, йил бошидан бери тайёрланган маҳсулот ҳажмини 6 миллион 95 минг сўмликка етказиш учун кенг кураш кетаяпти. Илғор бичиқчилар В. Ларионова, Л. Аҳмедова, тикувчилар Н. Усмонова, В. Ҳусанова, Т. Гушиналар кунлик топшириқларини мунтазам 150— 155 процент бажариб, коллективнинг умумий муваффақиятига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Корхонанинг қоракўл цехида бу йил биринчи марта табиий қоракўлдан аёллар шубаси тайёрлаш ўзлаштирилди. Ҳозирги кунгача 300 та қоракўл шуба тайёрланиб, савдо тармоқларига жўнатилди.

Офсет босма фабрикасининг полиграфчилари жонажон партиямиз XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кун сайин авж олдирмоқдалар. Фабриканинг кўпгина ишчилари ҳозир ўнинчи беш йиллик топшириқларини адо этмоқда.

СУРАТДА: ана шундай илғор ишчилардан — печатник Б. Зоиров.

М. Нуриддинов фотоси.

Тежалгани нақд фойда

Х. Охунов бошлиқ комплекс бригада аъзолари меҳнатнинг илғор усулларини ишлаб чиқаришга жорий этиб, 54 квартирали турар жой биноси қурилишида 6 минг сўм соф фойда олишга эришдилар.

Бугун

МАЗКУР БРИГАДА БУНЁДКОРЛАРИНИНГ ЧИЛОНЗОР МАССИВИДА МУДДАТИДАН АВВАЛ ҚУРИБ БИТКАЗГАН 54 КВАРТИРАЛИ КЎП ҚАВАТЛИ УЙИНИ ДАВЛАТ КОМИССИЯСИ ЯХШИ БАҲО БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛДИ.

Уйсозлик комбинатининг 27-қурилиш бошқармасида илғорликни қўлдан бермай келаётган Х. Охунов бригадаси шу йилнинг ўтган даврида Чилонзор массивида озиқ-овқат магазини, Юнусобод массивининг «А—4» микрорайонида 54 квартирали турар жой биносини бунёд этди.

Илғор коллектив шу кунларда Қорақамиш массивининг 4-микрорайонида 9 қаватли турар жой биносини бунёд этяпти. Бинокорлардан А. Абдураҳмонов, А. Асқаров, В. Караваевлар смена нормаларини 130—135 процент адо этиб, КПСС XXV съезди шарафига зарбдор декадаларда актив иштирок этмоқдалар.

Зарбдор суръатлар билан

ШАҲАР-ҚИШЛОҚҚА

Трактор заводининг машинасозлари йиғим-терим мавсуми бошланиши олдидан республикамиз дала меҳнаткашларининг буюртмаларини муддатидан илгари адо этмоқдалар.

Бугун

корхона радиоузелидан Жиззах области пахтакорларининг ўз вақтида кўрсатилган ёрдам учун коллектив номига йўллашган миннатдорлик мактуби ўқиб эшиттирилди. Бу хушхабар тракторсозларни янги меҳнат зафарлари сари руҳлантириб юборди. КПСС XXV съезди шарафига бағишланган меҳнат декадаларини зарбдор суръатларда давом эттираётган машинасозлар якунловчи йилнинг ўтган даври мобайнида Жиззах, Самарқанд, Қашқадарё ва Андижон област заршуносларининг буюртмаларини барвақт тайёрлаб бердилар. Машинасозлар дала меҳнаткашларининг техника воситаларига бўлган талабини ҳисобга олиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни кундан-кунга кўпайтириб, сифатини эса тобора яхшилаб бормоқдалар. Корхонада ўтган давр мобайнида республикамиз пахтакорларига 14 мингдан зиёд чопиқ трактори ва 24 мингга яқин пахтани қоп-қаноросиз ташийдиган прицеплар тайёрлаб берилди. Бу кўзда тутилганидан бирмунча кўпдир. Техника ижодкорлари социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш ҳисобига ишлаб чиқариш суръатини тобора оширмоқдалар. Корхонада қизғин тус олган меҳнат беллашувида биринчи ва 19-механика йиғув цехларининг коллективлари ғолиблик қилмоқдалар. Машинасозлар ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш ҳисобига трактор деталлари тайёрлашни бирмунча тезлаштиришга ва сифатини яхшилашга муяссар бўлдилар. Беш йиллик топшириқларини барвақт адо этган А. Михеев бошлиқ йиғувчи-слесарлар коллективи корхонада биринчи бўлиб, КПСС XXV съезди шарафига бағишланган меҳнат декадаларида смена топшириқларини муттасил 140 процентдан ошириб адо этиш ташаббуси билан чиқди. Корхонанинг кўплаб пешқадам ишчилари бир вақтнинг ўзида икки ва ундан ортиқ дастгоҳни бошқариш ҳисобига вақтдан ўзиб меҳнат қилиш ва барча маҳсулотларни юқори сифатга топшириш ҳаракатига қўшилдилар. Корхонада қизғин тус олган шахсий меҳнат беллашувида созловчи А. Усмонов, пармаловчи М. Туробов ва токарь Г. Иванов каби меҳнат пешқадамлари ғолиблик қилмоқдалар.

Чорвадорлар хурсанд

Тўқимачилик машиналари бўйича Тошкент махсус конструкторлик бюроси коллективи пойтахт областининг Чиноз районидаги «Олмазор» совхозини ўз оталигига олган. Бир ярим ойдан буён бюронинг 8 ишчиси лойиҳа бўлими бошлиғининг ўринбосари В. Подзоров бошчилигида хўжалик чорвадорлари билан бир сафда туриб меҳнат қилиб келишяпти. Улар, айниқса мустаҳкам ем-хашак базаси яратишда фаол иштирок этяптилар.

Ҳар куни 1,5 тонна, ҳатто ундан кўпроқ дағал хашак тайёрлаб бериб, белгиланган топшириқларни ошиғи билан ўринлаяптилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ улар йиғиб берган озуқа 300 тоннадан ошиб кетди.

Совхоз миришкор деҳқонлари ҳам ўз навбатида ҳамшаҳарларимизни мўл-кўл сут ва гўшт маҳсулотлари билан таъминлашда катта ҳисса қўшиб келяптилар.

ПРАВДА саҳифаларида

★ «Сифат учун курашнинг илғор тажрибаси» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

★ КПСС ва Яман Халқ Демократик Республикаси миллий фронти сиёсий ташкилоти ўртасидаги партиявий алоқалар планига мувофиқ фронт вилоят комитетлари партия ходимлари делегацияси 14 августдан 23 августгача Совет Иттифоқида меҳмон бўлди. 23 августда делегация ватанига жўнаб кетди.

★ Кеча Матара шаҳрида Шри Ланка Компартияси IX съездининг тантанали ёпилиш маросими бўлди. Шри Ланка Коммунистик партияси раиси, турар жой қурилиши ва қурилиш ишлари министри Питер Кейнеман делегатларга ва съезд меҳмонларига қарата якунловчи нутқ сўзлади.

★ Дакка радиоси хабар беришига қараганда, собиқ бош министр Мансур Али, собиқ молия министри Тожиддин Аҳмад ҳамда собиқ почта, телефон ва телеграф министри Абдул Азиз қамоққа олинган.

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

ЁЗ НЕЪМАТЛАРИ

Шу кунларда қишлоқ меҳнаткашлари далаларда етиштирилган ёз ноз-неъматларини тезкорлик билан йиғиб олиб, шаҳарликларга жўнатмоқдалар. Бундай долзарб дамларда Ленин районидаги улгуржи-чакана савдо конторасида ва унга қарашли база ишчилари, савдо шохобчалари ходимлари деҳқонларга сидқидилдан ёрдам бермоқдалар.

Биргина Сирдарё область Сирдарё районидан 440 тонна, Жиззах область Октябрь районидан 130 тонна қовун-тарвуз келтирилди. Шунингдек, Андижон область Избоскан районидан 35 тонна пиёз, Усмон Юсупов номли комбинатдан, Калинин районидаги «Қорасув» совхозидан, Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхозидан ҳар куни 20—50 тоннадан сабзавот, картошка ва бошқа маҳсулотлар олиняпти. Юқори Чирчиқ районидаги «Коммуна» колхози деҳқонлари ҳамшаҳарларимизга кунига 4—5 тонна узум тортиқ қиляпти.

Конторага қарашли савдо шохобчаларида бу йил 10031 тонна сабзавот, 3665 тонна картошка, 80 тонна мева сотиш планлаштирилган. Ҳозиргача планлагидан 86 тонна кўп мева, узум, 5 минг тонна сабзавот, 1,5 минг тонна картошка сотилди. 15 тонна сабзавот, 40 тонна бодринг тузланди. Бу ерда қиш мавсумига тайёргарлик қизитиб юборилган.

И. РУСТАМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ

Новаторлар муваффақияти

УРГАНЧ. Хоразм рационализаторлари тўққизинчи беш йиллик учун олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Новаторларнинг қарийб тўрт минг таклифи ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бунинг натижасида беш миллион сўмдан ортиқ маблағ тежалди. Беш йилликнинг охиригача бу рақам олти миллион сўмгача кўпаяди.

Область касаба союзлари Совети ва ихтирочилар ҳамда рационализаторлар жамиятининг область совети новаторлар ижоди кўрик ва конкурсларини ўтказмоқдалар, меҳнат коллективларининг рационализаторлик ишидаги ютуқларини тасвирловчи эстафета-альбомларни чиқармоқдалар.

«ЭПАС» эсдалиги

Самарқанд рўзғор буюмлари заводи «Союз» ва «Аполлон» кемаларининг парвозига бағишланган эсдалик эмблемаларини тайёрлай бошлади. Эмблеманинг юзида туташтирилган икки кеманинг тасвири бор, тескарисида эса СССР ва АҚШ байроқлари ҳамда рус ва инглиз тилларида ёзилган лавҳалар бор. Эмблема эскизи Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг Тошкентдаги махсус бадиий конструкторлик-технология бюросида ишлаб чиқилди.

Жўхори ўзаги—хом ашё

Сўтанинг ўзаги чигит пўчоғи, шоли тўпони ёки ёғоч қипиғига нисбатан бир ярим процент кўп ксилит беради. Янгийўл биохимия заводининг коллективи шуни аниқлади. Бу ерда диабет касалларига қанд ўрнида берилувчи ширин маҳсулот ксилит ишлаб чиқарилмоқда. Бу йил ксилит модда ишлаб чиқариш бу ерда беш баробар кўпайди ва йил бошидан бери 200 тоннага етди. Ксилит цехи реконструкция қилина бошланди. У 1977 йилга бориб, 1500 тонна маҳсулот олишга имкон беради.

Транспорт бўшади

Чархин қишлоғида ишга солинган линия соатига 20 тонна «Гулакандоз» узумини ишловдан ўтказади. Бинобарин узум ортиб келган автомобиллар Хованко номли Самарқанд вино заводининг дарвозаларининг ёнида навбат кутиб қолмайди. Корхона коллективи узум узиш мавсумига бешта шундай линия монтаж қилиб қўйди. Бу линиялар Пастдарғом, Ургут, Каттақўрғон районларидан келтирилган узумни шу жойнинг ўзида ишловдан ўтказиб туради.

Биринчи қўнғироқ олдидан

КПСС XXIV съездининг Директиваларига бўйича қурилаётган Ангрен резина-техника комбинати учун ишчилар тайёрлаб берадиган ҳунар-техника мактаби очилди. Ўқувчилар комбинатнинг ишга туширилган биринчи навбати цехларида практикадан ўтадилар. Мактаб учун тўрт қаватли ўқув корпуси, устахона, ётоқхона қурилди.

Оҳангарон цемент комбинати ҳузуридаги ҳунар-техника мактаби ҳам дастлабки ўқувчиларини қабул қилди.

1 сентябрда Тошкент областининг 29 ҳунар-техника мактабида қўнғироқ чалинади. Ёшлар бу ерда 40 хилдан ошиқ ҳунар эгаллаб чиқадилар.

Янги мактаблар

Тошкент областининг Бектемир посёлкасида 1104 ўринли ўрта мактаб фойдаланишга топширилди. Икки қаватли ўқув корпуси, спорт зали, устахоналар, ошхона ўз эгаларини кутмоқда. Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозидаги янги мактаб ҳам ўз эгаларини кутмоқда. 1 сентябрь куни бу ерга 536 бола киради.

(ЎзТАГ).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ ВА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ БЎЙИЧА ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИКЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАР ШАҲАР ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ЁЗИЛАДИ:

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари — 1975 йил 2 апрелда бажарган, ишлаб чиқариш ҳажмининг 111,6 процент, меҳнат унумдорлигининг 111,4 процент ўсишини таъминлаган **Ўзбекистон кўрлар жамияти Тошкент картонаж ва қоғоз буюмлар фабрикасининг коллективи** (директори — **И. Горелкин**, бош инженери — **З. Бадхан**, партия ташкилотининг секретари — **И. Васин**, фабрика комитетининг раиси — **З. Хабиров**, комсомол ташкилотининг секретари — **В. Донос**).

Фабрика коллективи КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, йил охиригача планга қўшимча 1100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради ва реализация қилади. Шундай қилиб, тўққизинчи беш йиллик охиригача ишлаб чиқариш ҳажмининг 121 процент, меҳнат унумдорлигининг 112,2 процент ўсиши таъминланади.

Маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан илгари — 1975 йил 1 майда бажарган, ишлаб чиқариш ҳажмининг 104,4 процент, меҳнат унумдорлигининг 101,4 процент ўсишини таъминлаган **Ўзбекистон карлар жамияти Тошкентдаги 2-ўқув-ишлаб чиқариш корхонасининг коллективи** (директори — **А. Рябизов**, бош инженери — **Г. Полушкин**, партия ташкилотининг секретари — **Г. Ельская**, маҳаллий комитет раиси **Б. Акбаров**, комсомол ташкилотининг секретари — **Л. Маринкина**).

Корхона коллективи КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, беш йиллик охиригача планга қўшимча 1 миллион 900 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради ва реализация қилади. Шундай қилиб, тўққизинчи беш йиллик охиригача ишлаб чиқариш ҳажмининг 126 процент, меҳнат унумдорлигининг 118 процент ўсиши таъминланади.

• ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАГА БЕЛЬГИЯГА ЖЎНАТИЛДИ

Бугун

Тошкент шампан виноларии заводи коллективи корхонада ишлаб чиқарилаётган шампан виноларининг бир неча наборини Бельгияда очиладиган «Халқаро — 75» кўргазмасига жўнатди.

Маҳсулотнинг «Роҳат», «Ором» каби ўнлаб турларидан иборат яна бир катта набори шу кунларда Швецияга жўнатиш учун тайёрланмоқда. Тўққизинчи беш йилликнинг ўтган даврида заводда 17 миллион 500 минг шиша шампан винолари ишлаб чиқарилди. Бу йилги тайёрланган маҳсулоти эса 4 миллион шишадан ортди.

Г. ҲАКИМОВА.

Замонавий аппаратлар намойиши

ВАТАНИМИЗ ПОЙТАХТИ МОСКВАДАГИ СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА ЎСИМЛИКЛАР МУҲОФАЗАСИ ХАЛҚАРО—75 КЎРГАЗМАСИ ОЧИЛДИ. Бунда ўсимликларни ҳимоя қилишда актив иш олиб бораётган илмий текшириш институтлари, конструкторлик бюролари, министрлик ва ташкилотлар, шунингдек, қишлоқ хўжалиги учун зарур бўлган асбоб-ускуналар ишлаб чиқараётган заводлар ўз маҳсулотлари билан қатнашмоқда. Кўргазманинг Совет Иттифоқи бўлимида мингдан ортиқ экспонатлар қўйилган.

Халқаро кўргазмада серқуёш Ўзбекистонликлар ҳам қатнашмоқда. Жумладан, ўсимликларни муҳофаза қилишда актив иш олиб бораётган республика Фанлар академиясининг ўсимликлар биологияси тажриба институти, Ленин орденли Бутуниттифоқ пахтачилик илмий текшириш институти, «Ташхимсельмаш», «Трактор» ва «Ўзбексельмаш» заводларида ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасида тайёрланган энг сўнгги аппаратлар намойиш этилмоқда.

• Яхши дам— меҳнатга ҳамдам

Ҳордиқ чиқариб қайтишди

КЕЧА хўжалик буюмлари заводидан 30 киши Ҳумсон сайилгоҳларида ором олиб шаҳарга қайтиб келди. Ишчилар икки кун давомида маданий ҳордиқ чиқардилар.

Заводда дам олиш яхши йўлга қўйилган. Ишчиларнинг беш кунлик завқли меҳнатдан сўнгги вақтларини мазмунли ўтказиш учун завод касаба союз комитети турли тадбирларни амалга оширмоқда.

Яқинда завод ишчиларидан 20 киши қадимий ва навқирон Самарқанд, Бухоро ва Хоразм шаҳарларида уч кунлик саёҳатда бўлдилар. Шунингдек, шу йилнинг ўтган даврида завод ишчиларидан 55 киши дам олиш уйларида ва санаторийларда ҳордиқ чиқардилар. Корхона меҳнат ғолибларидан бир группаси ГДР ва Болгария бўйлаб саёҳат қилиб қайтишди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

★ СОФИЯ. Перникдаги Ленин номли металлургия комбинати Болгария қора металлургия саноатининг етакчи корхоналаридан биридир. Бу комбинатнинг коллективи катта муваффақиятларга эришди. Металлурглар шу йилнинг етти ойи мобайнида мамлакат халқ хўжалигига 1 миллион 312 минг левлик маҳсулот бердилар. Улар пландан ташқари 605 минг лев фойда олдилар ва 650 минг левлик хом ашё ҳамда материалларни тежадилар.

★ **ПАРИЖ. Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти ўзининг ойлик докладида қуйидагиларни хабар қилди: иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотига аъзо бўлган 24 мамлакатда июнь ойида тугаган 12 ой ичида инфляциянинг ўртача даражаси 11,9 процент бўлди.**

Англия ва Исландияда қимматчилик жуда авж олиб кетганлиги қайд қилинди. Англияда қимматчилик 26,2 процент ва Исландияда 47,4 процент ошди.

★ ЛИССАБОН. Португалия президенти Кошта Гомеш мамлакатдаги нефть-химия саноат корхоналари учун пластмасса ишлаб чиқарувчи «Компаниа национал петрохимика» компаниясини национализация қилиш тўғрисидаги қонунни имзолади.

★ **КАНБЕРРА. Австралия ҳукумати ва Жанубий Вьетнам республикасининг Муваққат революцион ҳукумати элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Австралия ташқи ишлар министри Д. Уиллиси бу ерда шу ҳақда баёнот берди.**

★ МОГАДИШО. Сомали Олий революцион кенгашининг президенти Муҳаммад Сиад Барре бу ерда ўтказилган митингда нутқ сўзлаб, қуйидагиларни айтди: Сомали халқи иқтисодий, маданий соҳаларда ва бошқа соҳаларда Совет Иттифоқининг беғараз кўрсатган ёрдамини ҳеч қачон эсдан чиқармайди.

★ **БЕЛГРАД. Шу йилнинг биринчи ярмида Югославиянинг пойтахтига қарийб 26 минг нафар совет сайёҳлари келиб кетган, дейилади Белград туристик союзининг бу ерда эълон қилинган ахборотида.**

★ НЬЮ-ЙОРК. Кейинги олти ой ичида Америка госпиталида бир кун бўлиш нархи 17,5 процент кўтарилиб, ҳозирги вақтда 131 доллар бўлиб қолди. Бу пулга ҳали врачнинг кўздан кечириши каби медицина хизматига тўланадиган ҳақ, дори ва операциялар нархи кирмайди.

Америка касалхоналар уюшмасининг раҳбарларидан бири Д. Дрейк ушбу ташкилотнинг Чикагода ўтказилган йиллик конференциясида шу гапни маълум қилди.

★ **ҚАРАКАС. Венесуэла конгресси мамлакатдаги бутун нефть қазиб чиқарувчи саноат давлат тасарруфига ўтказилишини кўзда тутувчи қонун лойиҳасини узил-кесил маъқуллади.**

(ТАСС).

Болгарияда олтинчи беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва БКПнинг XI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёймоқда.

СУРАТДА: Враца шаҳридаги «Веслец» заводи ўртасидаги мусобақа пешқадамлари—қуювчилар бригадаси аъзоларини кўриб турибсиз.

БТА—ТАСС фотоси.

«Компрессор» заводининг ишчилари ўртасида КПСС XXV съездига бағишланган зарбдор меҳнат декадалари муваффақият билан ўтаяпти. Сиз ўнгдаги суратда корхона қуюв цехининг бир группа пешқадам мастер-мураббийларини кўриб турибсиз. Улар бошчилик қилаётган участкалар 1976—77 йиллар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Чапдан ўнгга — стержен участкасининг бошлиғи Анна Моторина, мис эритиш участкасининг мастери Валентин Кимлач ва чўян эритиш участкасининг мастери Камол Мирҳожиев ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

● «ОҚШОМ» РЕЙДГА ЧИҚДИ

Автоконвейердаги нуқсонлар

У йўлланмани столга отди.

— УПТК базасига бормайман! Тамом, энди бормайман...

«Главташкентстрой» автотранспорт бошқармаси 10-автотранспорт корхонасининг диспетчери шоферга ҳорғин кўзларини тикди.

— Хўш, нега ғалва кўтаряпсан? Ўзинг уйсозлик комбинати УПТКсининг бизга бириктириб қўйишганини беш қўлдай биласан-ку. Бизда бошқа иш йўқ. Нима, бекор ўтирмоқчимисан?

— Ҳа, нима бўпти, бунинг фарқи йўқ-ку. У ерда кун бўйи бекор ўтирдим нима-ю, бу ерда ўтирдим нима, Барибир иш вақти бекор кетади.

Ҳар куни шу аҳвол. Ҳар сафар диспетчер шоферларни кўндириш учун жуда қийналиб кетади. Қаттиқ гапиради, ялинади, дўқ уради. Биттасини эндигина кўндириб жўнатса, бошқаси келади, бормайман, деб. Уни ҳам кўндиришга бошлайди.

Хўш, нега ўнинчи автотранспорт корхонаси шоферлари уйсозлик комбинатининг ишлаб чиқариш ва технология комплектациялаш бошқармасининг базасига боргиси келмайди. Нима сабабдан «Главташкентстрой» автотранспорт бошқармаси бўлинмалари ичида фақат шу бошқарма етти ойлик планни бажара олмади.

Биз ушбу рейдда ана шу саволларга жавоб топмоқчи бўлдик.

МАНА, серқуёш август тонгида УПТК базаси ҳовлисида турибмиз. Соат эрталабки саккиз. Идора биноси олдида бир неча автомашиналар ўн-ўн беш минутдан буён туришибди. Соат саккизда «06-03ТНЖ» «Зил—130» автомашинаси юк ортгич остига келди. Фақат икки соат-у, йигирма минут ўтгач, шофер Сервер Акимов диспетчердан йўлланмасига машинага юк ортилгани ҳақидаги белгини қўйдирди. Бешқайрағоч массивида қурилаётган коттежларга 2,5 тоннадан минерал плиталар (ҳужжатда шундай деб ёзилган экан) жўнатилиши керак. Бироқ, учинчи монтаж бошқармаси бинокорлари шунчадан юк олишмаяпти. Юк ортилган машиналар контроль тарозиларда тортилди. Торози стрелкалари машинага 1,6 тонна юк ортилганини кўрсатди.

— Юк жуда енгилда, — дейди УПТК базасининг директори ўртоқ Иброҳимов. — Шунинг учун кўп юк ортиб бўлмайди.

Йўқ, шунинг учунгина эмас, фақат юкчилар плиталарни тартибсиз юклашган. Улар машиналар бортини нари бери тўлдиришган. Ваҳоланки унинг кузов ва прицепларига етти тоннагача юк ортиш мумкин!

Худди шу «Зил» Чилонзордаги 5—72 квартирали бино қурилишига 3,6 тонна рубероид олиб келган эди. Машинага юк ортиш ва тушириш учун иш кунининг тенг ярми, яъни 4 соат вақт кетди.

Бу воқеани бизга ҳайдовчи Сергей Петров сўзлаб берди. У эрталаб «Зил»ига битум ортиб, Чилонзорнинг 19—Д кварталида уйсозлик комбинати 1-пардоз ишлари бошқармасининг бинокорлари меҳнат қилаётган 5-уйга юк олиб келган. Объектга келиб, атрофга аланглади. Унинг машинаси олдига ҳеч ким келмади. Сўнгра ўзи юк туширувчиларни излаб кетди. Тополмади. Унга кимдир Пионер кўчасига жойлашган бошқарма базасига боришни маслаҳат берди. У ердан яна объектга қайтди. Натижада бир ярим соат вақт йўқотди. Шундан кейин прораб машинадаги юкни тушириш учун бир соатдан ортиқроқ ишчи излади.

Биз бу ҳайдовчи билан гаплашиб турганимизда, диспетчерлик хонаси ёнига махсус плиталар ортилган «38—23 ТНЖ» номерли «Зил—130 М» маркали машина келиб тўхтади.

— Шу ҳам иш бўлди-ю?! — деди жаҳл билан шофер Михаил Каширский. — Объектда менинг юким ҳеч кимга керак эмас экан.

УПТК диспетчери ўзича ғўлдираб, заявкалар дафтарига нималарнидир ёзди. Аниқланишича УПТК комплектация бўлимининг заявкалари бўйича Богдан Хмельницкий кўчасидаги 3-турар жой биноси қурилишида ишлаётган 1-пардоз ишлари бошқармасига бешта наряд бўйича 30 тонна юк ташилиши керак экан. Шофер эса бошқа объектга юборилган.

— Бундай воқеалар бизда энди бўлаётгани йўқ,— дейди бизга ҳайдовчи.

— Ана шундай сарсонликлар тез-тез бўлиб туради. Буниси ҳам майлийди-я, ўтган 11 август куни бундан баттарроқ ходиса содир бўлди. Соат 11 дан соат 3 гача машинамга ёғоч қипиғидан тайёрланган плиталар ортишди. Уч тоннани ортиш учун уч соат вақт кетди-я! «Ташавтомаш» массивида 51-уйни қураётган 2-пардоз ишлари бошқармаси ишчилари машинадаги юкларни бир соатда тушириб олишди. Шундай қилиб, битта жойга юк ташиш учун иш кунининг ярмидан кўпини йўқотдим. Албатта, шу куни ишимда унум бўлмади. Атиги бир сўмлик иш бажардим. Мана шундан ҳам билсангиз бўлади, УПТКга боришга қанчалар безиллаб қолганимизни.

Юқоридаги фактлардан ҳам кўриниб турибдики, иш вақти асосан УПТК базасида йўқотиляпти. УПТК базасидан ҳар сменада юк ташиш план бўйича 20,3 тоннани ташкил этиши керак. Амалда эса 19,4 тонна бўляпти. Юкларни базадан қурилиш майдонларига ташиш ҳар сменада 40, 45 тонна бўлиши керак. Амалда эса 12,8 тонна!

Нега шундай ҳол содир бўлаяпти? УПТК базаси бўйлаб юрдик. Кўп ишлар қўлда бажарилаётгани шундоқ кўзга ташланиб турибди. Тўғри бу ерда бир нечта юк сурувчи тракторлар бор. Улар майда материалларни юклаш билан банд. Бироқ, улар ҳам гоҳ ишласа, гоҳ ишламайди. Ҳа, бу ерда материалларни тушириш ва ортиш ишлари яхши йўлга қўйилмаган.

Бинокорлик базаларида юкларни контейнерлаштириш ва пакетлаштириш усули анчадан буён қўлланилмоқда. Бироқ базада бу янгиликларни ишлаб чиқаришга жорий этишга киришилмаган. Идорадан узоқроқда контейнерларнинг рубероид, линолеум ва бошқа материаллар ташишга мўлжалланган янгигина бўялган катаклари тартибсиз ҳолда ташлаб қўйилган

Нега энди фойдаланилмаяпти? Чунки, стрелкалик автоюклагичлар йўқ. Хўш, буни ким ҳозирлаши керак. Бу саволга жавоб битта — бу УПТК раҳбарларининг вазифаси.

Бу ерда кўп ишларни механизациялаш мумкин. База территориялари, хоналари бунга имкон беради. Бунинг учун бироз ҳаракат қилинса бас. Ҳамма иш кўнгилдагидек кетади. Ҳозирча иш юкчиларнинг кучини кўп сарфлаш ва автомобиль ҳайдовчиларнинг асабини қийнаш асосига қурилган. Шунинг учун кўп ишчилар тузукроқ ҳақ олиш учун бир ярим, икки сменадан ишлашяпти.

Текширишимиз натижасида аниқланган фактлар базада юк ташиш қониқарсиз планлаштирилганини кўрсатмоқда. Планлар УПТК бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Краснопевцев томонидан формал равишда тасдиқланяпти. Натижада автомобилларнинг юк ташиш коэффициенти жуда паст. 40 процентни ташкил этади. Текширишлардан яна шу нарса маълум бўлдики, автомобилларни эрталабки юк ташишга планлаштиришда базада қанча юк бор-йўқлиги ҳисобга олинмаяпти. Бундан ташқари транспорт йўлланмаларига бажарилмаган ишлар ҳам қайд этиляпти.

Албатта автотранспортдан самарали фойдаланмаслик қурилиш майдонларини ўз вақтида керакли материаллар билан таъминлай олмасликда УПТК базаси ходимларигина айбли эмас. Ўнинчи автотранспорт корхонаси раҳбарларининг ҳам гувоҳи бор. Улар ҳайдовчилар устидан яхши назорат ўрнатишмаган. «Маз—500» автомашинасининг («38—90 ТНЖ» номерли) ҳайдовчиси Гришин 15 августда базага кириб келганида унинг машинасига берилган йўлланмада 12 тоннагача юк таший олиши ёзилган эди. Бунинг учун машинада прицеп бўлиши керак. Бироқ у прицепини автобазада қолдириб келган эди. Шоферни базага қайтаришга тўғри келди. Бундан ташқари кўп машиналар базага кечикиб келяпти. Ҳар бир автомобиль ўртача 30 минут кечикаяпти.

Гоҳида машиналар техник жиҳатдан бузуқ ҳолда ҳам йўлга чиқяпти, Уни тузатиш учун эса вақт кетади. Натижада ишчилар, юкчилар, экспедиторлар, бекор ўтиришибди қурилиш майдонида материал йўқлиги учун бригадаларнинг ишлари тўхтаб қоляпти. Маълум турдаги юкларни ташиш учун автомобилларга заявка бериш ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Транспортчилар 6 кун давомида УПТК базасига дурадгорлик маҳсулотларини ташиш учун тягач беришмаган. Шундай қилиб; бир неча ишга тушириладиган объектларни комплектациялаш ўз вақтида бажарилмади.

Энди бир неча оғиз икки ҳамкорлар ҳақида гапириб ўтмоқчимиз. Бирор кўнгилсизлик содир бўлгудек бўлса, иккала ташкилот ҳам бири-бирини айблашади. Ўзлари йўл қўйган айбларни тан олишмайди. Ўзаро алоқадаги бундай ноҳушликларнинг олдини олиш, оқилона ҳамкорлик қилиш вақти етмадимикан? Ахир, таъминотчилар билан транспортчиларнинг олдида битта вазифа — қурилиш ташкилотларини ўз вақтида бинокорлик материаллари билан таъминлаш вазифаси турибди-ку. Бизнинг фикримизча, уйсозлик комбинати ва «Главташкентстрой»нинг транспорт бошқармаси партия комитетлари йиғилишиб, анчадан буён ҳал этилмай келинаётган масалаларни биргаликда муҳокама қилишлари, камчиликларга барҳам бериш йўлларини излашлари керак. Рейдда аниқланган фактлар, мисоллардан бу ташкилотлар керакли хулосалар чиқариб олишар ва автотранспорт ҳамда таъминот масаласини яхшилаш йўлларини излаб топишар деган умиддамиз.

П. СЕЛЕЗНЕВ,
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси бирлашган касаба союз комитетининг раиси.

Л. ФИЛИППОВ.
Партком секретарининг ўринбосари, халқ контроли группасининг раиси.

И. ФАРАФОНОВ.
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси марказлашган юкларни ташишни ташкил этиш бўлими бошлиғининг ўринбосари.

А. САФРОНОВ.
«Вечерний Ташкент» газетасининг мухбири.

◆ҲАР КУНИ СОАТ САККИЗДА..
◆БОБОЛАРДАН ҚОЛГАН УСУЛДА
◆БИР КУНЛИК МАОШ.. БИР СУМ
◆КУЗОВЛАР БУМ-БУШ
◆ҚУРУВЧИЛАР КУТИШЯПТИ.
◆ АВТОТРАНСПОРТ САМАРАДОРЛИГИНИ ҚАНДАЙ ОШИРИШ МУМКИН?

● КПСС XXV съездини муносиб кутиб олайлик

ТАДБИРКОРЛИК САМАРАСИ

Цехда ишнинг комплекс ташкил этилиши билан бир ярим нормачилик ҳаракати авж олдирилди. А. Аҳмедов, Х. Нажмиддинов каби меҳнат пешқадамлари иш соатларидан самарали фойдаланиш ва ўз малакаларини тинмай ошириб бориш ҳисобига смена топшириқларини мунтазам 150 процентдан ошириб бажариш ва аъло сифатга иш бажариш ташаббуси билан чиқдилар. Шуни айтиш керакки, меҳнат самарадорлигини ошириш учун бошланган ҳаракат барча цехларда қўллаб-қувватланди. 19.цехда ортирилган тажрибалар асосида корхонанинг кўпгина ишлаб чиқариш участкаларида социалистик мусобақанинг форма ва методлари шакллантирилди. Бу борада 7-ва 18-цехларда трактор деталларини тайёрлашдаги комплекс ишлов бериш усулининг жорий этилиши катта самара бера бошлади.

Қишлоқ меҳнаткашларининг техника воситаларига бўлган талабини ҳисобга олган 1-механика цехининг коллективи ҳам пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган прицепларни йиғиш муддатини бирмунча тезлаштирди

Корхонада ички резервларни ишга тушириш бўйича ҳам катта тадбир ва режалар амалга оширилмоқда. Бу эса коллективга вақтдан ютиб ишлаш имконини бермоқда. Тракторсозлар шаҳардаги корхоналар орасида биринчи бўлиб КПСС XXV съезди шарафига — 25 зарбдор декада ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар. Ҳозир корхонада социалистик мусобақа тўлқини янада кенг қулоч ёйдирилди. Завод коллективи якунловчи йилнинг олти ойлик топшириқларини муддатидан илгари бажариб, планга қўшимча 160 трактор ва икки юздан зиёд прицеп ишлаб чиқаришга муяссар бўлди. Йил охирига қадар «Т28Х4М» типидаги 80 от кучига эга бўлган янги тракторларни оммавий ишлаб чиқаришга киришилади. Машинасозлар социалистик мусобақа воситасида ишлаб чиқариш самарадорлигини мунтазам ошириб ва техника воситаларини такомиллаштириб бормоқдалар.

ТРАКТОР заводида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш бўйича беш йилликнинг охирига мўлжалланган кўрсаткичга муддатидан илгари эришилди. Корхонада ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, янги техникани ва илғор технологияни жорий этиш ишлари зудлик билан олиб борилмоқда. Коллектив аъзоларининг якунловчи йилга қабул қилган социалистик мажбуриятларида қўл кучи билан қилинадиган меҳнатни механизация зиммасига юклаш, иш шароитини яхшилаш, ташаббускорлик ҳаракатига кенг йўл очиб бериш масалалари алоҳида таъкидлаб ўтилган. Корхонада социалистик мусобақани тўғри ташкил этиш ва уюштириш — маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришда ва сифатини яхшилашда асосий омиллардан бири бўлиб қолмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорида шундай дейилган: «ИШ НАТИЖАЛАРИ ЧУҚУР ВА ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ЭТИЛСИН, СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИНГ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ОШИРИШГА ҚАРАТИЛГАН КОНКРЕТ ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНСИН ВА АМАЛГА ОШИРИЛСИН. БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРЛАРИ, КОРХОНА КОЛЛЕКТИВЛАРИНИ МОДДИЙ ВА МАЪНАВИЙ ЖИҲАТДАН РАҒБАТЛАНТИРИШНИНГ ХИЛМА-ХИЛ ФОРМАЛАРИДАН ТУЛАРОҚ ФОЙДАЛАНИЛСИН».

Трактор заводининг машинасозлари социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш ва ички резервларни ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига иш суръатини жадаллаштирмоқдалар. Корхонада бугунги рекорд кўрсаткич эртасига кўплаб меҳнат зарбдорлари учун норма бўлиб қоляпти. Ҳозир заводда беш йиллик шахсий топшириқларини бажарганлар сони 200 кишидан ошиб кетди. Маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича 18-механика-йиғув цехи коллективи бошлаб берган ташаббус тобора кенг қулоч ёймоқда.

Ҳисоблаб чиқишларича, завод бўйича йўқотилган бир минут ичида бешта трактор ва саккизта прицеп кам ишлаб чиқарилар экан. Коллективда ишлаб чиқариш жараёнини бир меъёрда ташкил этилсагина, беҳудага кетадиган вақтга чек қўйилиши мумкин.

Кейинги йилларда корхонада социалистик мусобақанинг оммавийлиги ва таъсирчанлигини ошириш бўйича қатор ижобий усуллар шакллантирилди. Натижада коллективнинг ижодкорлик фаолиятлари бирмунча ўсди.

Корхонада кенг қулоч ёйган меҳнат беллашувида мастер А. Матвеев бошқараётган участка коллективи кўп вақтлардан буён ғолибликни қўлдан бермай келарди. Корхона партия ва касаба союз ташкилоти иш шароити ва кадрлар малакаси жиҳатидан деярли бошқа участкалардан фарқ қилмайдиган йиғувчи-слесарларнинг меҳнат фаолияти билан яқиндан танишиб чиқди. Маълум бўлишича, участкада ҳар бир кишининг меҳнатини муносиб баҳолаш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш ишлари тўғри йўлга қўйилган экан. Ҳар куни смена тугаши олдидан ўзаро мусобақадош бригадалар ўртасидаги меҳнат беллашувининг якунлари эълон қилиниб, ғолиб чиққан коллективнинг меҳнат ютуқлари кенг ўрганилаётгани ва оммалаштиралаётганлиги кузатилди. Участкада якунловчи йилнинг ўтган даври мобайнида битта трактор блокларини йиғиш жараёни 20 минутга тезлаштирилди. Бу эса бош конвейерда ишни бир меъёрда ташкил этиш имконини яратди. Ишлаб чиқаришни ташкил этишда, коллективни янги меҳнат зафарларига илҳомлантиришда мастерларнинг роли каттадир. Мастер А. Матвеев ҳар куни сменага барвақт келиб, ҳамкасбларини илиқ кутиб олади, ҳамманинг қобилиятига қараб иш тақсимлайди. Участкада ҳамкорлик, ўзаро ёрдамнинг кучайиши коллективизм принципининг шаклланишида бош омил бўлиб, ижодий муҳитни юзага келтирди. А. Матвеев бошқараётган участкада шаклланган ижобий иш усулини бутун цехга жорий қилишга киришилди. Цех коллективининг якунловчи йилга қабул қилган социалистик мажбуриятларида илғор тажрибаларни оммалаштириш ҳисобига конвейерда тракторларни йиғиш муддатини икки минутга тезлаштириш кўзда тутилган эди. Пешқадам участкада социалистик мусобақанинг ғолиби деб топилган Г. Петрошен, А. Иванов, У. Ҳакимовлар бир ой мобайнида конвейерда ишни ташкил этишда ёрдам бердилар. Натижада тракторни йиғиш жараёни комплекс ташкил этилиб ҳам вақтдан, ҳам ишчи кучидан ютиш имкони яратилди. Ишлаб чиқаришнинг такомиллашиши, самарадорликнинг ошиши барча участкаларда ички резервларни қидириб топиш ҳаракатининг кенг қулоч ёйишига замин бўлди. Чунки ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичга эришган коллективларнинг тантанали вазиятда рағбатлантирилиши кўпчиликни улардан ўрнак олишга даъват эта бошлади. Мусобақадош коллективларнинг ўзаро ўргатиш ва ўрганиш жараёнида, ишчилар малакасини оширишга ҳам катта эътибор берилди. Тез орада бевосита ишчиларнинг таклифи билан 19.йиғув-механика цехида тракторларни йиғиш ишлари икки ёқлама ташкил этилиб, иш суръати бирмунча жадаллаштирилди. Ишчилар малакасининг ошиши ички резервларни қидириб топишда ва ташаббускорлик ҳаракатини кенг қулоч ёйдиришда қўл кела бошлади. Ҳозир 19.цехда уч юздан зиёд коммунистик меҳнат зарбдори вақтдан ўзган ҳолда ишламоқда. Якунловчи йилнинг ўтган даври мобайнида цехда комплекс бригадаларнинг тузилиши ҳисобига меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 25 процент ўстирилди.

С. НАЗАРОВА,
инженер-технолог.

●САЁҲАТ—РОҲАТ

ТУРЛИ МАРШРУТЛАР БЎЙЛАБ

Тошкент саёҳат ва экскурсиялар бюроси ходимлари шаҳримиз ишлаб чиқариш корхоналари, ташкилотларнинг касаба союз комитетлари ҳамкорлигида ишчиларнинг шанба ва якшанба кунларини мазмунли дам олишлари йўлида кўп иш қилмоқдалар. Ўтган шанба куни **«Ўзбекфильм», «Зангори экран» ташкилотлари, республика Марказий ҳисоблаш бошқармаси ходимларидан иборат 240 киши уч кунлик дам олиш учун махсус ажратилган автобусларда Иссиққўлга жўнаб кетди.** Шунингдек, шаҳримиз қурувчилардан иборат 120 кишилик катта бир саёҳатчилар группаси Олмаота, Самарқанд ҳамда Бухоро шаҳарларига йўл олдилар.

ШАҲРИМИЗДАГИ ҚАТОР ЗАВОД ВА ФАБРИКАЛАР, ШУНИНГДЕК, ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТЛАРИ, ҲАМДА ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ ИШЧИЛАРИДАН 500 КИШИ ИККИ КУНЛИК ДАМ ОЛИШ ВАҚТЛАРИНИ ҲУМСОН, ЧОРТОҚ, ОҚТОШ, САЙИЛГОҲЛАРИДА ҲАМДА ОҚҚЎРҒОНДАГИ БАЛИҚ ОВЛАШ ЗОНАЛАРИДА МАЗМУНЛИ ЎТКАЗИШДИ. Уларга махсус автобуслар турли маршрутлар бўйлаб хизмат кўрсатмоқда.

КОЛЛЕКТИВ ШАРТНОМА ҚАНДАЙ БАЖАРИЛЯПТИ?

Тошкентдаги электрон техника заводида коллектив шартномаларнинг дастлабки ярим йил ичида қандай бажарилганлигини текшириш тамом бўлди. Цех ва завод текшириш бригадалари ичида жамоатчилик асосида мингга яқин киши қатнашди. Умумзавод касаба союз конференцияси ҳар икки томоннинг ўз зиммасига олган мажбуриятлари барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарилганлигини таъкидлади. Масалан, ишлаб чиқариш ҳажми белгиланган 25 процент ўрнига 29 процент ўсди, икки юз минг сўмга яқин фойда олинди, қарийб бир миллион киловатт-соат электр энергия тежаб қолинди.

Маъмурият ўз мажбуриятларини бажара бориб, бир ярим мингдан ортиқ ишчининг малакасини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилди. Шу вақт ичида 300 киши иккинчи касбни эгаллаб олди. Мусобақа ғолиблари учун қарийб 9 миллион сўмдан иборат моддий рағбатлантириш фондидан кенг фойдаланилди. Завод ишчиларидан 400 дан ортиқ киши ўз отпускаларини ҳар хил шифохоналарда ўтказдилар.

Конференцияда КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани янада ривожлантириш масалаларига кўп эътибор берилди. Ишчилар ва хизматчиларнинг меҳнат ҳамда турмуш шароитларини яхшилаш, янги ошхона қурилишини, цехларни ремонт қилишни тезлаштириш, материалларни бевосита ишлаб чиқариш участкаларига ташиб келтиришни уюштириш таклиф этилди.

«Узбексельмаш» заводида, «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида, ҳам шартномаларнинг қандай бажарилаётганлигини текшириш якунларига бағишлаб касаба союзларининг конференциялари ва йиғилишлари бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ'ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«ОБУНАЧИЛАР ТАЛАБИ БЎЙИЧА»

Шу сарлавҳа остида газетанинг 7 июль сонида босилган материалда «Тошкент оқшоми» обуначиларга иккинчи куни етказиб берилаётгани танқид қилинган эди.

Шаҳар почта алоқаси бошқармасидан олинган жавобда кўрсатилишича, мақола почта бўлимларида кенг муҳокама қилинди ва газетани обуначиларга вақтида етказиб бериш тадбирлари белгиланди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ БАЁНОТИ

ХЕЛЬСИНКИ. Жаҳон тинчлик кенгашининг секретариати баёнот эълон қилди. Бу баёнотда кейинги йилларда Бангладешда қабул қилинган прогрессив тадбирлар кескин суратда ҳимоя қилинади. Мамлакатдаги ва чет эллардаги реакцион кучлар саноатдаги асосий тармоқларнинг национализация қилинишига ва шайх Мужибур Раҳмон томонидан яқинда эълон қилинган кенг кўламдаги социал-иқтисодий ислоҳотларга душманлик назари билан қарадилар.

Баёнотда бундай дейилади: жаҳондаги барча тинчликсевар ва эрксевар халқлар Бангладешдаги тараққийпарвар ва демократик кучларни қўллаб-қувватлашлари керак.

ЯРМАРКА ОЧИЛДИ

ИСТАНБУЛ. Туркиянинг Измир шаҳрида халқаро ярмарка давом этмоқда. Хушманзара боғнинг кенг территориясида жойлашган ярмарка томошабинлари бу йил 27 мамлакатнинг саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан танишадилар.

Ярмаркада ҳар йили қатнашаётган мамлакатлар орасида Совет Иттифоқи ҳам бор. Унинг икки павильонида халқ хўжалигини ривожлантиришда, совет халқининг турмуш даражасини оширишда эришилган муваффақиятлар намойиш қилинмоқда. Туркиянинг савдо-саноат доиралари совет экспонатлари туфайли ривожланаётган Туркия экономикаси қизиқаётган совет саноати маҳсулотининг хилма-хил нусхалари билан танишиб чиқмоқдалар.

ЧАЛАКАМ-ЧАТТИ ҚАРОР

ВАШИНГТОН. АҚШ давлат департаменти Кубага қарши иқтисодий эмбарго қисман бекор қилинганлигини билдирди.

Давлат департаменти расмий вакилининг айтишича, АҚШ ҳукумати 21 августдан бошлаб Американинг бошқа мамлакатларда жойлашган фирмалари бўлимларига Куба билан савдо-сотиқ муомаласи учун лицензия бера бошлайди.

Америка давлатлари ташкилотида қатнашувчи мамлакатлар 29 июлда Сан-Хоседа қабул қилган резолюциясида Америка давлатлари ташкилотининг ҳар бир аъзосига Куба билан дипломатия ва иқтисодий муносабатлар тўғрисидаги масалани мустақил ҳал этишга рухсат берган эди. Америка ҳукумати шундан кейин Кубага нисбатан иқтисодий эмбаргони қисман чеклашга қарор қилди.

Давлат департаментининг вакили шуни ҳам илова қилиб айтдики. АҚШнинг бу қарори «АҚШнинг Куба билан ўзаро муносабатлари ўзгарганлигини билдирмайди, чунки бу қарор фақат учинчи мамлакатларгагина тааллуқлидир».

Суд жавобгарлигига тортилди

БИСАУ. Португалиянинг тарқатиб юборилган сиёсий полициясии ПИДЕ агентлари ва «Гвинея демократик ҳаракати» деб аталган мунофиқ сиёсий гуруҳдаги гумашталаридан 188 киши Гвинея-Бисау Республикасининг ҳарбий трибунали томонидан суд қилинади. Маҳаллий «Но пинча» газетасининг хабар беришича, аҳолининг актив ёрдами билан қўлга олинган шу шахсларнинг ҳаммаси мустамлакачилик режими даврида тинч аҳолига қарши оммавий репрессия чораларини қўллашда, шунингдек мамлакатда прогрессив ислоҳотлар ўтказишни бузиш йўлидаги ҳаракатларда айбланадилар.

Ҳарбий трибуналларнинг ишларини координациялаш комиссияси тузилди. Комиссия составига суд маъмурлари, ҳукумат армиянинг вакиллари киради. Комиссия ишларида, шунингдек Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партияси ижроия комитетининг аъзолари ҳам қатнашдилар.

(ТАСС).

Саккиз йиллик танаффусдан сўнг қайта очилган Сувайш канали орқали турли мамлакатларнинг кемалари мунтазам қатнаб турибди. Исроилнинг араб мамлакатларига қарши агрессияси вақтида қаттиқ шикастланган каналда кема қатновини йўлга қўйишда Мисрга Совет Иттифоқи катта ёрдам берди.

СУРАТДА: Сувайш каналининг вертолётдан кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.

Адабиёт ва санъат

●Янги фильмлар

«Интернационал бурч»

Янги тўла метражли ҳужжатли «Интернационал бурч» картинаси экранларга чиқарилмоқда. Бу фильм мамлакатимизнинг ёш мустақил давлатларга кўрсатаётган бегараз ёрдами тўғрисида, Осиё ва Африканинг бир қанча мамлакатларида ишчиларга бой тажрибаларини ўргатаётган совет мутахассислари ҳақида ҳикоя қилади. Лента қаҳрамонлари орасида совет инженери А. Барсуков ҳам бор. У меҳнат йўлини дастлабки беш йилликларда бошлаган. У Ироқ тарихида биринчи «Шимолий румайла» миллий нефть қувурини ётқизиш ишларига бошчилик қилган ва дўст мамлакатнинг олий мукофоти «Зулнахрулайн ордени»га сазовор бўлган кишидир. Томошабинлар Хелвон металлургия комбинати прокат станининг оператори В. Фетисов ва донгдор металлург К. Хабаров билан ҳам танишадилар. К. Хабаров Ҳиндистондаги Бхилаи металлургия комбинатида илк домнани ишга тушириш шарафига муяссар бўлган кишидир.

Лента ҳужжатли фильмлар марказий студиясида режиссер Б. Рычков томонидан яратилди.

«Ганг тонги»

СССР ва Ҳиндистон кинематографчилари икки серияли рангли кенг экранли «Ганг тонги» фильмининг Қримда натура съёмкаларини тугатдилар. Бу фильмни «Тожикфильм» режиссёри Л. Файзиев суратга олмоқда. Фильмда ҳинд ва совет артистлари қатнашмоқдалар. Фильм 1918 йил воқеаларига бағишланган. Ўшанда биринчи Ҳиндистон делегацияси ёш совет республикаси билан алоқа ўрнатиш мақсадида Ленин билан учрашгани Москвага келган эди.

Кинога олиш Қримдан сўнг Ҳиндистонда давом эттирилади. Режиссёр Л. Файзиевнинг айтишича, «Ганг тонги» фильмининг премьераси келаси йилнинг бошларида — Ҳиндистон республикаси эълон этилган кун — 26 январда бир маҳалда учта шаҳар— Москва, Душанба ва Деҳлида кўрсатилади.

(ТАСС).

СССР Давлат мукофотига тавсия этилган асарлар

ТАРИХ ҲАҚИҚАТИ— САНЪАТ ҲАҚИҚАТИ

КОМИЛ ЯШИННИНГ Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик театрида саҳналаштирилган «Инқилоб тонги» («Бухоро») тарихий революцион драмаси миллий саҳна санъатимизнинг йирик ютуқларидан биридир. Отахон театримиз репертуарида кўп йиллардан буён томошабин қалбини забт этиб келаётган ажойиб асарлар бор. Биз «Инқилоб тонги» драмаси ҳам ана шу асарлар қаторидан ўрин олди десак, муболаға бўлмайди.

Маълумки, санъат асари муайян вақтнинг конкрет тасвири билан, ҳаётга яқинлиги билан баҳоланади. Агар асар ҳақиқий санъат асари бўлса, фақат бадиий жиҳатдангина эмас, ҳаёт ҳақиқатини тасвирлаш жиҳатидан ҳам олға қўйилган қадам бўлади.

Шоир айтганидек, улкан нарса узоқдан яхши кўринади. Лекин гап фақат масофадами? Вақт масофасининг ўзигина кишининг назарини чархлаб қолмайди. Биз ўзимиз ҳам вақт билан биргаликда ўсиб борамиз. Сиёсий, фалсафий ва қолаверса, ҳаётий тажрибалар билан бойиймиз. Шунинг учун тарихий воқеаларнинг мазмунига чуқурроқ кириб борамиз.

Биз «Инқилоб тонги» пьесаси Комил Яшиннинг йирик муваффақияти деганда ана шуни назарда тутамиз. Бу асар академик театр коллективининг ҳам улкан муваффақиятидир. Драма ажойиб драматургнинг ажойиб санъат усталари билан ҳамкорликда қилган меҳнати натижаси эканлиги кўриниб турибди. Ўзбек театрининг нақадар етук чўққига кўтарилаётганлиги шу асардан ҳам маълум.

К. Яшин пьесасида Бухорода Улуғ Октябрь революциясидан кейин 1918— 1920 йилларда рўй берган воқеалар тасвирланган. Драматург асардаги кўп қаҳрамонлар ҳаётда бор эканлигини таъкидлайди. Масалан, Файзулла Хўжаев Фозилхўжанинг прообрази эди.

«Бу одамнинг, — деб ёзади К. Яшин — қисмати ажойиб. У бухоролик миллионер савдогарнинг ўғли эди. Кейин эса кўпдан-кўп иккиланишлар ва чалкашликлардан кейин Фрунзе ва Куйбишев билан биргаликда Бухорода Совет ҳокимиятини ўрнатди, Коммунистик партия сафига кирди, Ўзбекистонда биринчи Совет ҳокимиятини бошқарди».

Чиндан ҳам ғаройиб тақдир. Драматург ўз олдига ғоят мураккаб вазифани қўйган эди. У тарихий шахсдаги барча асосий белгиларни сақлаб қолиши ва шу билан биргаликда типик характер яратиши лозим эди.

Ф. Хўжаевнинг тақдирида бўлгани каби Фозилхўжанинг қисматида ҳам ғаройиб ҳолатлар бор. Лекин типиклик ҳам баъзан худди ана шу ғаройиблиқдан пайдо бўлиши мумкин. Революцияга ҳар ким ҳар хил йўл билан келади. Бу йўлларнинг баъзиси ғоят машаққатли ва чалкаш бўлади. Лекин социалистик революция ҳамиша халқпарвар ва ҳақиқатпарвар революция бўлиб қолаверади, шунинг учун у барча, соф виждонли кишиларнинг онгини забт этади. Биз буни бугунги кун тажрибасидан, жаҳонда рўй бераётган воқеалар тажрибасидан яхши биламиз.

Жаҳондаги барча илғор, адолатпарвар ишлар кўпинча қон ва жон эвазига рўй беради. К. Яшин драмаси ва шу асосида саҳналаштирилган спектакль Бухорода шафқатсиз зулм, чекланмаган даражада сиёсий, иқтисодий, маънавий ҳақ-ҳуқуқсизлик рўй бериб турганини ўқувчи кўз ўнгида жонлантиради. Ана шу зулмат тўла ўлкада революция ғалаба қозонди! Революция ленинча партиянинг иродаси билан, меҳнаткашларнинг интернационал бирлиги билан, рус пролетариатининг авангардлик роли билан ва ленинча ҳақиқат учун кураш билан тантана қозонди.

Ҳақиқий санъат асари ҳаётдан шунчаки нусха кўчиришдан кескин фарқ қилади. Санъатда тарихийлик реалистик шартлилик билан уйғунлашиб кетади. Шу тариқа ҳаёт ҳақиқати умумлашма тарзда акс этади. К. Яшиннинг муваффақияти шундаки, у энг тўғри драматик йўлни танлаб олган. Асарда бизнинг замондошларимиз— ёш йигит ва ёш қиз образи бор. Улар қаҳрамонларнинг ички монологи орқали бизни ўтмишга етаклайдилар. Лекин уларнинг асосий вазифаси ўтмиш билан бугунги кунни улаб туриш. Томошабиннинг рўй бераётган воқеаларни тўғри баҳолашига ёрдам бериши ана шу икки ёш образи давр маъносидаги масофани қисқартиргандек бўлади. Спектакль бизни ўтмишга кўмиб ташламайди. Аксинча, ўтмишни ҳис этишга, революция жараёнининг ўзи муттасил тараққий этадиган жараён эканлигини тушунишга мажбур қилади. Шундай қилиб томошабин шунчаки томошабин бўлибгина қолмай, асарда рўй бераётган воқеалар иштирокчисига айланади.

Жанр жиҳатидан тарихий революцион асар бўлган «Инқилоб тонги» драмаси чинакам фалсафий поэтик ва демакки, публицистик асардир. Шунинг учун бўлса керак ҳажм жиҳатидан унчалик катта бўлмаган бу пьесада шу қадар улкан воқеа мужассам этилган. Кўпдан-кўп эпизодлар бир-бири билан чамбарчас боғланиб кетган. Улар шунчаки хроникал ҳодисалар эмас, ҳаётий воқеаларнинг узвий оқимига айланган.

Спектаклни саҳналаштирган А. Гинзбург ва О. Хўжаев, рассом Г. Брин, асосий ролларни ижро этувчилар пьесадаги ана шу сифатлардан унумли фойдаланганлар.

«Инқилоб тонги»да биз Александр Гинзбург маҳоратининг ўзига хос хусусиятларини, доимий изланувчанлигини кўрамиз. Асарни саҳналаштиришда у билан бирга кўп меҳнат қилган ва асосий ролларидан бирини ўйнаган Олим Хўжаев маҳорати ҳам кўзга ялт этиб ташланади. Олим Хўжаевнинг катта таланти ва ихтирочилиги бу асарда аниқ кўриниб туради.

Спектакль томошабин эътиборини дарҳол тортади. Томошабин бу ондаёқ зиддиятлар оламига тушиб қолади. Зиддиятлар борган сайин кескинлашиб бораверади. Фозилхўжанинг сиёсий жиҳатдан чекланганлиги уни боши берк кўчага киритиб қўяди. Қаҳрамоннинг умидлари кўпинча пучга чиқади. У кўп бор адашади. Лекин конфликт ўсгандан ўсиб боради. Шундай қилиб Бухорода революция туғилади. Агар Ленин бўлмаганида бу ердаги революция янада кўпроқ қурбонлар эвазига амалга ошган бўлур эди.

1920 йилда Бухоро империалистик кучларнинг тўпланиб қолган маркази эди. Бу ерда мусулмон миссионерлар кийимини кийиб олган мингдан ортиқ инглиз жосуси бор эди. Уларнинг бошида Саид Олимхонни бутун Туркистоннинг амири деб эълон қилган Бейли турар эди. Шунингдек, бу ерда миллатларнинг ўз ҳуқуқини ўзи белгилаши масаласини яхши тушунмайдиган ва шунинг учун халқ революцияси ғалабасини қийинлаштириб юборган, айни пайтда амир ҳокимиятига қарши курашаётган кишилар ҳам кўп эди.

— Меҳнаткаш деҳқонлар ва революцион зиёлилар Бухоро тақдирини ўз қўлларига олишлари керак, — дейди Ленин бу драмада.—Агар Бухорода тонг отса, унинг нури зулм чеккан бутун Шарққа кўриниб туради. Империалистлар буни аъло даражада тушунадилар. Шунинг учун ҳам каллакесар Саид Олимхон уларга сув билан ҳаводек зарур.

Ленин бу ҳолатдан қандай чиқиш кераклигини кўрсатиб берди. Фақат маҳаллий аҳамиятга эмас, балки умумжаҳон тарихий аҳамиятига эга бўлган мураккаб масалаларни ҳал этишда ёрдамлашди. Шундай қилиб, Ленин саҳнаси спектаклнинг ғоявий ва воқеавий марказига айланиб қолади. Гарчанд биз кейинчалик Фозилхўжанинг Ленин кўрсатмаларини амалда бажараётганини асарда кўрмасак ҳам доҳийнинг гапларидан қаҳрамоннинг бундан кейинги тараққиёти ёрқин кўриниб қолади.

Рассом Г. Брим қора ва қизил бўёқлар орқали Бухоро ўтмишининг аниқ манзарасини чизади. Ҳатто, амир саройидаги безаклар ҳам, бойларнинг ранго-ранг кийими ҳам томошабинда уйғонган туйғуни —қора зулм туйғусини тарқатиб юборолмайди. Шундан кейин бирданига томошабин кўз ўнгида бепоён кенглик— рус табиатининг олтин куз манзараси намоён бўлади. Гарчанд саҳнада биз Лениннинг ҳали хасталикдан батамом соғайиб кетмаган ҳолда кўрсак-да, қалбимизда ёрқин туйғулар уйғонади. Театрда бу саҳна расмий хонага кўчирилиши ҳам мумкин эди. Пьесанинг ўзида бу воқеа Ильич кабинетида бўлади. Лекин рассом бу ўринда кенг ва гўзал манзарани тасвирлаб, катта образлиликка эришган.

Пьеса ва спектаклда биз шаблондан қочишни кўрамиз. Бу ерда лақма ва аҳмоқ душманлар ҳам, революция дегани осонгина нарса деб талқин қиладиган кишилар ҳам йўқ. Аксинча бу ерда индивидуал характерларни кўрамиз. Аслида чинакам реалистик асарларда худди ана шундай типиклаштирилган индивидуал қаҳрамонлар бўлмоғи керак. Шунинг учун ҳам асарнинг асосий зиддияти янада кескинлашади. Шунинг учун ҳам асарда актёрлар ижросида маҳорат янада ёрқинроқ кўринади. Улар ўз олдиларида турган мураккаб ижодий вазифани муваффақиятли ҳал этадилар.

Ҳа, бу вазифалар мураккаб эди.

Владимир Ильич Ленин ролини З. Муҳаммаджонов ўйнайди. Ленин образини тасвир этишдаги ғоят катта қийинчилик ҳақида гапирганда шуни ҳам айтиш керакки, кўп пьесаларда ғоявий жиҳатдан марказий ўзакни ташкил қиладиган бу образ маълум эпизодларда тасвирланади. Бу асарда эса энг асосий конфликт Ленин образи орқали ечилади. Шу тариқа актёр томошабин кўз ўнгида инсоният генийси бўлмиш бу образни ишончли қилиб тасвирлаши шарт бўлиб қолади.

К. Яшин пьесасида худди шундай бўлади. З. Муҳаммаджонов шунчаки ташқи ўхшашликни кучайтириб ўтирмайди. У партия доҳийсининг инсон қалбига кира олишини, ҳамсуҳбатини тўғри йўлга сола олишини кўрсатади. Асардаги бош қаҳрамон— Фозилхўжани Ё. Аҳмедов ижро этган. Бу образни ишончли жонлантириш учун катта маҳорат керак эди. Бош қаҳрамон тўғри ғоявий йўлни танлаб олиши учун ғоят қийин ва мураккаб йўлни босиб ўтади. Бу йўл узоқ ва секин давом этувчи жараён эди. Пьесадаги воқеалар эса шиддат билан ривожланади. Ёш авлодга мансуб бўлмиш актёр Ёқуб Аҳмедов бу вазифани муваффақият билан бажарган. У Фозилхўжа характеридаги кўп қирралиликни жонли тасвирлай олган. Унинг гоҳ изланишлар машаққатини, гоҳ ихтиролар қувончини тасвир этувчи кўзлари томошабин хотирасида узоқ сақланиб қолади.

Сора Эшонтўраева, Наби Раҳимов, Олим Хўжаев сингари устоз санъаткорлар яратган образлар бугунги ўзбек театрининг буюк ютуғи дейиш мумкин.

Н. Раҳимов оқил ва маккор Урганжи образини ғоят ёрқин акс эттирган. Урганжи қиёфасидаги қабоҳат шу қадар кучлики, у томошабинда чексиз нафрат уйғотади. Ҳолбуки, актёр образни яратишда ташқи хатти-ҳаракатларга кўп аҳамият бермайди. Н. Раҳимов унинг ана шу ташқи жиҳатдан хотиржам туришида ҳам ичидаги қора ниятларини ёрқин кўрсатиб қўяди.

Олим Хўжаев савдогар Акбарбойнинг мураккаб характерини жуда назокат билан тасвирлайди. Акбархўжа ўз олтинининг куч-қувватига ишонади. Шунинг учун ҳам зулм кучайиб халқнинг норозилиги тўлқинланиб бораётганидан хурсанд эмас. Ана шу образда рўй бераётган ўзгаришлар орқали давр нафаси ҳам сезилади. Акбархўжанинг ҳаракатидаги ишончсизлик шундан далолат берадики, феодал Бухоро емирилиб борар экан, мол-дунё ҳам, ҳарбий куч-қудрат ҳам уларни сақлаб қололмайди.

Спектаклда эзилган шарқ аёллари мавзуси ранг-баранг бўёқларда акс этилган. Нисо (Г. Жамилова) исёнида, Шодиянинг (С. Норбоева) амирдан қасос олишга аҳд қилишида ва айниқса Ойхонбиби образида бу тақдирлар ёрқин кўзга ташланади. Сора Эшонтўраева бу асарда онанинг кенг эпик образини яратган.

Асарда хотин-қизлар образининг бундай мураккаб композицияси принципиал аҳамиятга эга. Бу асарни кўрган томошабин ўтмишда хотин-қизлар тил забонсиз қулдан бошқа нарса эмасди деган фикрнинг нотўғрилигига ишонади. Чиндан ҳам зулм кучли эди. Лекин шуниси ҳам борки, зулм қаерда кучли бўлса, шу ерда озодлик учун кураш ҳам кучаяди. Халқнинг ўлмас куч қудрати ҳам шунда. «Инқилоб тонги» спектаклининг яна бир катта ютуғи шундаки, унда озодлик учун курашчиларнинг турли-туман фигуралари жонланган.

Бу катта спектаклдаги икки образни яна алоҳида таъкидлаш керак. Бу образлар ўша даврдаги ижтимоий кучлар потенциалини ифодалаб берган. Булардан бири А. Турдиев ижро этган Шокалон образи. У халқ ичидан етишиб чиққан баҳодир. Иккинчиси эса ўз ролини аъло даражада ижро этган Т. Азизов қиёфасидаги Бухоро амири образи. Актёр бадиий ҳақиқатга ва тарихий ҳақиқатга амал қилиб, Бухоро амирининг аҳмоқ эмаслигини, маккорлигини, лекин шунга қарамай империалистлар қўлида қўғирчоқ бўлиб қолганини тасвирлайди.

Ҳамма спектаклларда бўлганидек, «Инқилоб тонги»да ҳам жуда кучли ва унча кучли бўлмаган томонлар бор. Лекин биз асосан асарнинг фазилатлари ҳақида гапирдик. Негаки, бу фазилатлар чинакам принципиал аҳамиятга эга.

Ҳамза театрида саҳналаштирилган «Инқилоб тонги» драмаси томошабинларга илк бор тақдим этилганидаёқ катта воқеа бўлганлиги таъкидланган эди. Вақт ўтиши билан бу фикр исботланди. Бу асарнинг СССР Давлат мукофотига тавсия этилиши ҳам шундан дарак беради.

В. ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.
А. РИБНИК,
Санъатшунослик Фанлари кандидати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

СУРАТДА: «Инқилоб тонги» спектаклидан кўриниш. (Ўнгдан чапга). Фозилхўжа — Ўзбекистон ССР халқ артисти Ё. Аҳмедов, В. И. Ленин —Ўзбекистон ССР халқ артисти З. Муҳаммаджонов, М. В. Фрунзе —артист Р. Авазов.

К. Ромеев фотоси.

ДЕНГИЗ ҲАҚИДА ШЕЪРЛАР

«Қрим қўшиқлари» туркумидан

Кенгликни сен денгиздан ўрган,
Ғазабни ҳам, тантиликни ҳам.
У офтобни, довулни кўрган,
Унга таниш даҳшат ва карам.
Тарих каби узун ёши бор,
Дунё каби нуроний, ўктам.
Унча-бунча унгадир бекор,
Ховриқмайди, одил хотиржам...
Елкасида кўтарган не юк,
Бағри тўла, сабр, орият...

Денгиз гўё тадбиркор, буюк
Оилага бошлиқ қария.
Оқиб ётар мавжланган бўлиб,
Ўхшаши йўқ бир дунё ўзи.
Ғазабланса қорайиб, тўлиб
Бас келолмас ҳеч қандай тўзим...
Умр бўйи не ишлар кўрган,
Унга таниш бу эски олам.
Кенгликни сен денгиздан ўрган,
Ғазабни ҳам, саховатни ҳам.

* * *

Денгизга тош отиб кўраман,
Сув сатҳида сакрайди тошим.
Тўлқинга тўш урган бўламан.
Денгиз мисол тошар ич-тошим.
Денгизга тош отиб кўраман,
Сув сатҳида чизиқ, халқалар.
Гўё тошни шундай ураман.
Назаримда денгиз чайқалар.

Денгизга тош отиб кўраман,
Тошни ютар тўлқин қаърига.
Парво қилмас денгиз, тураман,
Тош отганим, зарбим—барига...
Ётар ҳамон улуғвор, ўктам,
Мудрагандек тошга қўйиб бош,
Сен куласан, куламан мен ҳам
Ва денгизга иткитаман тош.

* * *

Ёлғизман, сен ёлғиз қўллагил,
Тўлқинни устимга иткитма,
Пўртана қўйнига йиқитма
Кемамни беҳазил йўллагил,
Ёлғизман, сен ёлғиз қўллагил!
Уфқ ҳам келмоқда ёришиб.
Борлиқда саҳарги ширин ҳоб...
Биргина сен уйғоқ сершитоб,
Бораман уйқу-ла олишиб
Уфқ ҳам келмоқда ёришиб.
Ўзингга берганман ихтиёр,
Тун бўйи кифтингда йўл босдим,
Сен билан йўлни-ку мўл босдим...
Шиддатда сенга тенг нима бор!

Ўзингга берганман ихтиёр.
Истасанг чиқаман соҳилга,
Довулга тутасан истасанг,
Қаърингга ютасан истасанг.
Ёлғиз сен етасан оҳимга,
Истасанг чиқаман соҳилга.
Сен ортиқ қилмагил ғалаён,
Тўлқиндан йўлимда қурма тоғ.
Соҳилда милтирар бир чироқ,
У ерда кутмоқда ёр, ишон
Сен ортиқ қилмагил ғалаён.
Ёлғизман, изингда қўллагил,
Бораман ҳеч киприк қоқмасдан,
Ўтганим йўлларга боқмасдан
Кемамни манзилга йўллагил.
Денгизим, сен ёлғиз қўллагил.

Арғимчоқ

Қизлар ёнғоқ шохига
Солиб тахта
арғимчоқ.
Жуфт-жуфт бўлиб
гоҳида

Учишарди вақти чоғ..
Учардилар бир енгил
Нозик, гўзал ҳимо-па:
Кўз қисишиб бирма-
бир

Ҳол сўрашар имо-ла...
Юз-у кўзга урилиб,
Парпирарди сочлари,
Гоҳо менга бурилиб
Дейишарди:
«Қоч нари!»
Тинчимасди қуш ёқа,
Тинчимасди кўкс,
рўмол...
Шамол, қурғур,
шунақа,
Қутирганди, ҳа,
шамол...
Парво қилмай
шамолга

Учар эди икки қиз,
Баланд-у паст хиёлга,
Кўчар эди икки қиз.
Бири чапга юксалар,
Бири эса ўнг ёққа.
Кўйлаклари гул солар,
Живирлаган булоққа.
Қарар эдим завқ
билан

Улар ўтса бошимдан,
Арғимчоққа ошнаман
Ўша муштдек
ёшимдан.
Ҳаёт шошқин сой
экан,
Олиб кетди олисга.
Янги кундан янги
дарс
Янги сабоқ олишга.
Довон ошдим, тоғ
ошдим,
Ўтдим талай
сўқмоқлар;
Талай савол, сир
ечдим,
Дилда янги сўроқлар...
Бугун яна боғдаман;
Кўзим чақнар, сочда
оқ...
Ёшлигимни хотирга
Солиб қўйди
арғимчоқ.

ТЎРТЛИКЛАР

Тўрт оға инига ўхшар тўрт сатр,
Тўрт сатр бир ажиб ҳикмат ўргатур:
Ҳар бири ўзича—бир ирмоқ бўлса,
Бирлашиб денгиздек ҳунар кўрсатур.

* * *

Мен лола термадим қўшни Лолага,
Ё йўлда ёт қизга дил ҳаволага.
Лолалар кўнглимни бесўз очсинлар
У кўзи сурмаранг, юзи лолага.

* * *

Қуёшдан парча ёғду теграда ўйнар,
На фақат теграда у игнада ўйнар.
Ҳар қатим тортганда қиз, очилур катта,
Гоҳ чўчиб, гоҳ тўлғаниб сийнада ўйнар.

* * *

Кўзимни кўзингга улаган киприкдир,
Кипригинг, кипригим ўртада кўприкдир.
Сен уни тиғ этиб кўксимга қадама,
Шу маъсум туриши, жонгинам, кўприкдир.

* * *

Ўғил ўсар оилада, орзу ўсар у билан,
Оталикнинг матонати, қарзи ўсар у билан
Неки хислат бўлса сенда бари кўчар
фарзандга
Дунё таниш, гап—йўриқнинг тарзи ўсар у
билан,

* * *

Боболар тупроғи — ҳур Ватанимсан,
Қардошлик яратган соз чаманимсан
Бағрингда илдизим тирикман таним
Кўз юмсам яна сен—ўз кафанимсан,

* * *

Кўксингни тоғ этгай ёр бўлса сурур.
Даштни ҳам боғ этгай ёр бўлса сурур.
Қалбимни очмадим бесабаб сенга,
Сени ҳам сўзлатсин бор бўлса сурур.

* * *

Дунёнинг жамоли турфа-турфадир,
Кимга гул—лолаю, кимга уфадир.
Шу митти куртаклар эрта чамани,
Кечаги бир чўққи бугун супадир.

Раззоқ АБДУРАШИДОВ.

Саҳнада—колхоз артистлари

Нукусдаги К. С. Станиславский номли драма ва музикали комедия театри саҳнасига ёрқин миллий кийим кийган ёш раққослар чиқишди. Қадимий қорақалпоқ куйи янграйди. Колхоз артистлари— пахтакорлар, шоликорлар, олис яйловларнинг чўпонлари, ем-хашак тайёрловчи механизаторлар ўз талантларини намойиш қилмоқда. Қишлоқ ҳаваскор ансамблларининг кўриги ўтказилмоқда.

Хўжайли районидаги Энгельс номли колхоз механизаторлари А. Сагинбоев, шу колхознинг сут соғувчиси Қ. Нуримбетова — замонавий қўшиқларни ижро этиб, Тўрткўл районидаги «Коммунизм» колхозининг «Пахтакор» ансамбли ва унинг солисти Р. Ҳакимов ўз маҳоратини намойиш қилиб, томошабинларнинг қарсакларига сазовор бўлдилар ва жюрининг юқори баҳосини олдилар. Хўжайли районидаги Ленин номли ва Ҳамза номли колхозларнинг ансамбллари иккинчи ўринни, Беруний районидаги «Ленинизм» колхозининг ансамбли учинчи ўринни эгаллади.

(ЎзТАГ).

●Нашриёт туҳфаси

«Боғим»

Хоразмлик Рўзмет Отаев шеър тўпламини «Боғим» деб атади. Улуғ Ватан уруши йилларида совет жангчилари кўрсатган ўлмас жасоратни, Ленин партиясини, совет халқини, жонажон диёрни тараннум этувчи асарлар киритилган бу тўпламни Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриёти чоп этди.

«Боғим» хоразмлик авторлар чиқарган учта янги китобнинг биридир. Раҳим Бекниёзнинг «Мовий тўлқинлар» тўпламига киритилган лирик шеърлар Хоразмдаги қувончли ўзгаришларга, унинг табиатига бағишланган. Ўзбек фольклори асосида Дўстжон Матчон ёзган «Маймоқжон, айёр тулки ва асал» эртаги кичкинтойларга аталиб босилиб чиқди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР ЙИЛИ

ҲОЖАРБИБИНИНГ ШЕЪРЛАРИ ВА ГИЛАМЛАРИ

Туркманистон Фанлар академиясининг нашриёти Ҳожарбиби Нафасованинг шеърлари ва у айтиб турганда ёзиб олинган фольклор материалларидан иборат тўпламни босиб чиқарди. Бу китобча унинг муаллифининг ажойиб тақдири билан таништиради.

Ҳожарбибини ҳозир у яшаб турган Красноводскда, умрининг кўп қисмини ўтказган Каспий соҳилидаги Гасанкўли посёлкасида бадиҳагўй шоира, фольклор материалларини тўпловчи ва моҳир гиламдўз сифатида кўпдан-кўп киши танийди ва ҳурмат қилади.

Ҳожарбиби камбағал, лекин ўз замонасида маърифатли оилада туғилди. Отаси фарзандларини ҳам хат-саводини чиқарди. Ҳожарбиби гилам тўқиш санъатини онасидан мерос қилиб олди ва ўн икки яшарлигидаёқ ўзининг биринчи гиламини тўқиди. Қиз бола ёшлигиданоқ шеърлар тўқий бошлади.

Бу шеърлар кўпинча иш устида тўқиларди. Чевар аёллар қалбларига яқин ва тушунарли бўлган дугоналари тўқиган сатрларни тинглашни яхши кўришар эди. Баъзан у ўз термаларини ва халқ афсоналарини клубда ўқиб берар эди: у ўзининг бой хотирасида кўпдан-кўп ривоятлар, афсоналарни эслаб қолган.

Эндиликда, Ҳожарбиби 70 ёшга кирганида ҳам севимли машғулотини қолдиргани йўқ. Шоиранинг шеърларини ҳозир республиканинг шаҳарлари ва қишлоқларида билишади. Улар халқ қўшиқларига айланиб кетган, Ҳожарбиби олтин қўлларининг мўъжизали ижоди — гиламлар кўпгина уйларни ясатиб турибди.

Туркманистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институтининг ходимлари бадиҳагўй халқ шоирасининг ижоди билан қизиқиб, у айтган халқ эртакларини ёзиб олиб, илк шеърлар тўпламини нашрга тайёрлашди, бу тўплам оддий туркман аёлининг бой маънавий дунёсидан далолат беради.

Н. ЧУНАКОВА.
ТАСС мухбири.

Шаҳар музика мактаби республикамиз музика маданияти юксалишига ўз ҳиссасини қўшиб келаётган санъат даргоҳларидан бири. СУРАТДА: музика мактаби ўқувчиларининг чиқиши. М. Нуриддинов фотоси.

• БУ—МУҲИМ МАСАЛА

МАЛАКАЛИ ШОФЕРЛАР ЕТИШТИРАЙЛИК

Тошкент кўча ва автомагистралларида 1974 йилда 1586 йўл — транспорт бахтсиз ҳодисалари юз берган эди. Ана шу кўнгилсиз воқеалар вақтида ўнлаб киши ҳаётдан кўз юмган, бир ярим мингдан ортиқ йўловчи тан жароҳатини олганди.

Хўш, шу йилнинг ўтган етти ойида аҳвол қандай? Шаҳар Автомобиль инспекцияси статистика маълумотларини кўздан кечирар эканмиз, бу даврда содир бўлган бахтсиз ҳодисалар миқдори ўтган йилнинг дастлабки етти ойидагига нисбатан камаймаганлигининг гувоҳи бўламиз.

ГАИ ходимларини ташвишга солаётган йўл-транспорт ҳодисаларининг кутилганидан анча кўп бўлишига асосан нима сабаб бўляпти? —деган ўринли савол туғилади. Ҳодисаларни ўрганишга мутасадди кишилар тайёрланаётган ҳайдовчилар малакасининг паст эканлигини асосий сабаб қилиб кўрсатишмоқда. Айниқса ДОСААФнинг пойтахт районлари спорт-техника клубларининг шофёрлар тайёрлаш курслари фаолияти талаб даражасида эмас. Чунончи, Фрунзе район ДОСААФ комитети ҳузуридаги спорт техника клуби (бошлиги О. Кичуткин)да бу соҳадаги ишлар аҳволи билан танишайлик. Ҳайдовчилар тайёрлаш курсининг етакчи ўқитувчи Ю. Орловнинг яқинда 27 курсантдан иборат группаси ГАИда кўчада қатнов қоидаларидан имтиҳон топширишга келди. Пухта билимга эга бўлмаганликлари учун улардан 15 киши синов вақтида қониқарсиз баҳо олди. Бу эса, барча курсантларнинг сал кам 56 процентини ташкил этади.

Собир Раҳимов райони спорт-техника клубида бу борада амалга оширилаётган юмушлар юқорида айтилганидан ҳам ёмон аҳволда. Клубнинг асосий ўқитувчиси В. Селяевнинг тайёрлаган 5-группаси курсантлари май ойининг охирларида имтиҳон топширгани келишди. Тўғри, 33 курсантнинг асосий қисми йўлда ҳаракат қоидаларидан бўлган синовдан муваффақиятли ўтди. Бироқ транспортни бошқариш бўйича бўлган имтиҳондан атиги саккиз курсант яхши баҳо олди. Шуниси ачинарлики, группанинг ўн курсанти транспортни ҳайдаш у ёқда турсин, ҳатто, рулга ўтиришни ҳам билмади.

Ҳайдовчилар тайёрлаш иши Октябрь районида ҳам шу куннинг талабига жавоб бермайди. ДОСААФ спорт-техника клубининг З. Зайниддинов раҳбарлик қилган 23-группаси курсантлари июль ойида ГАИга имтиҳон топширгани келдилар. 26 курсантдан атиги 11 киши зўрға имтиҳон топшира олганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Кўчада қатнов қоидалари бўйича имтиҳондан яхши баҳо олишган бу курсантлардан уч киши эса машинани ҳайдаш синови бўйича белгиланган талабларни тўғри бажара олди, холос.

Спорт-техника клубларида шофёрлар тайёрлаш ишидаги бундай кўнгилсиз манзара Давлат автомобиль инспекциясидагилар эътиборидан четда қолмади, албатта. Зудлик билан текшириш уюштирилди.

Октябрь район спорт-техника клубида ҳайдовчилар тайёрлаш учун учта синф хонаси ажратилган. Аммо уларнинг бирортаси ҳам программа асосида машғулотлар олиб бориш учун ярамайди. Синф хоналари ҳаракат хавфсизлиги ҳамда қатнов қоидаларини тарғиб этувчи кўргазмали қуроллар билан жиҳозланмаган. Бу ерда машинанинг тузилиши юзасидан машғулотлар номигагина ўтказилади. Бунинг устига улар ғоят зерикарли бўлади. Клуб маъмурияти группалар журналларини вақти-вақти билан текшириб турмайди. Курсантлар у ёки бу машқни бажариб, малака ҳосил қилганликлари ҳақида йўл варақаларига имзо чекиб бормайдилар.

Бундан ташқари ҳайдовчилар тайёрлаш группаларига раҳбарлик қилаётган ўқитувчиларнинг ҳаммасини ҳам етарли махсус билим ва тажрибага эга деб бўлмайди.

С. Раҳимов райони спорт-техника клуби фаолияти текширилганда бундан ҳам аянчли камчиликлар борлиги маълум бўлди. Ўқитувчи С. Абдуллаев курсантлар билан ҳар доим ҳам дарс жадвали бўйича машғулотларни олиб бормас экан. Шунингдек, унинг курсантларга берган билими методика талабларига жавоб бермайди.

Текширишда аниқланган камчилик ва нуқсонларни ўз вақтида бартараф этишга клублар маъмурияти эътибор бермайди. Малакали ҳайдовчилар тайёрлашга қаратилган фойдали таклиф ҳамда маслаҳатлар инобатга олинмасдан қолиб кетади.

Мавриди келганда етук ҳайдовчилар тайёрлаб беришда арзигулик улуш қўшиб келаётган мактабларни айтиб ўтишни мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз. Республика ДОСААФ комитетининг мактаби (директори Е. Шлуханов). Автомобиль йўллари Министрлиги ва «Главташкентстрой»га қарашли ўқув комбинатлари (директорлари Т. Жўрабеков ва А. Шишкин ўртоқлар) шулар жумласидандир.

Юқорида номлари тилга олиб ўтилган спорт-техника клублари раҳбарлари малакали шофёр кадрлар етиштириб бераётган бундай ўқув комбинатлари тажрибаси асосида ўз фаолиятларини ташкил этсалар нур устига аъло нур бўлар эди.

Энди икки оғиз сўз ёш ҳайдовчилар тайёрловчи ўқитувчи кадрлар ҳақида. Шаҳримиздаги спорт-техника клублари, олий, ўрта махсус ўқув юртлари, мактаблардаги ҳайдовчилар тайёрлаш группаларида ишловчи ўқитувчилар кўпчилигининг билим ва тажрибаси, маҳорати шу куннинг талабига жавоб бермайди.

Шофёрлар тайёрлаш ишидаги нуқсонларга тезда чек қўйилиши керак. Шундагина, биз малакали ҳайдовчиларни кўплаб тайёрлаш ҳисобига юз бераётган йўл-транспорт ҳодисалари миқдорини кескин камайтиришга эриша оламиз.

А. МАДАМИНОВ,

Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекцияси бўлинмасининг бошлиғи.

Спорт

ТЎРТИНЧИ ЎРИНДА

Ейск шаҳрида «Ёшлик» кубоги учун футбол мусобақалари ниҳоясига етди. Ҳал қилувчи учрашувда Украина терма командаси устидан 2:1 ҳисобида ғалаба қозонган РСФСР терма командаси биринчи ўринни эгаллаб, фахрли совринни қўлга киритди. Сўнгги турдаги Озарбайжон — Ўзбекистон учрашуви 4-6 ўринларнинг тақсимланишида катта роль ўйнар эди. Ана шу ўйинда 1:0 ҳисобида ғолиб чиққан республикамизнинг ёш футболчилари тўртинчи ўринни эгаллашди. Бешинчи ўринни «Меҳнат резервлари», олтинчи ўринни Озарбайжон командаси эгаллади.

Финалга йўлланма

Гомель шаҳрида халқаро шашка бўйича СССР чемпионатининг ярим финалларидан бири бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизнинг бир қатор кучли спортчилари иштирок этишди. Турнирда 1—5 ўринларни эгаллаган спортчиларгина чемпионатнинг финал мусобақаларида иштирок этиш, яъни чемпионлик унвони учун курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритар эдилар.

Ана шу мусобақаларда тошкентлик халқаро спорт мастери С. Давидов катта муваффақиятга эришди. У бутун турнир давомида бирор марта ҳам мағлубиятга учрамай, 1—2 ўринларни бўлишиб олди. Ҳамшаҳримиз энди СССР чемпионатининг финалида иштирок этади.

«ЁШ ЛЕНИНЧИ» СОВРИНИ УЧУН

Шахмат бўйича «Ёш ленинчи» газетасининг соврини учун республика шахмат-шашка клубининг анъанавий очиқ турнири тугади. Тўртинчи маротаба ўтказилаётган ана шу турнирда бу йил 142 шахматчи иштирок этди. Турнир тошкентлик спортчиларнинг ғалабаси билан тугади. Ҳамшаҳримиз мастерликка номзод С. Лепигов 9 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Яна бир тошкентлик шахматчи Б. Копилевич иккинчи совриндор бўлди.

Пешқадамнинг ғалабаси

Москвада СССР биринчилиги учун «Спартак» — «Динамо» (Киев) матчи бўлиб ўтди. Ўйин 1:0 ҳисобида чемпионлар фойдасига тугади. Ҳал қилувчи тўпни майдон эгалари дарвозасига 84-минутда О. Блохин киритди.

НАВБАТ ЭЛЕКТРОН-ҲИСОБ ТЕХНИКАСИГА

20 август куни Помир-Ҳимолай тоғи бағрини портлатиш туфайли вужудга келтирилган тўрт дабқир сейсмик тебранишлар қимирлатиб ўтди. Совет Иттифоқи, Ҳиндистон, Италия олимлари билан биргалашиб ер пўстлоғини зондлаш (пайпаслаш) борасидаги эксперимент шу тахлитда ниҳоясига етказилди.

Бундан олдинги портлатишлар 15 августда ўтказилганди. Бу сафарги портлатишнинг кучи анча юқори бўлди.

Программага мувофиқ гринвич вақти билан соат 0 дан 59 минут 55 секунд ўтганида Помирда 4100 метр баландликда жойлашган Қоракўл «овози» яна биринчи бўлиб янгради. Орадан роппа-роса бир соат ўтгач, Помирдаги Зўркўл яқинида портлаш гумбирлади. Бу жойда портловчи модда тиктош шўрхаклигининг бағрига кўмилганди. Бир соат-бир соат ўтказиб Ҳиндистон территориясидан жавоб сигналлари келди. У ерда Нангга-Парбат тоғининг этакларида ва Покистоннинг Исломобод шаҳри яқинидаги Аттоқ кўли бўйида портловчи моддалар портлатилганди.

Тоғ бағрига юзлаб километр кириб борган тебранишлар Помир-Ҳимолай поясининг шимолий ва жанубий ёнбағирларидаги кўпдан-кўп станцияларда қайд этилди.

Энди навбат электрон-ҳисоб техникасига келди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кибернетика институтининг машиналари ер бағрининг тузилиши, руда ҳосил бўлиш қонуниятлари тўғрисида тўлқин келтирган маълумотларни математика, геофизика, геология тили билан баён қилиб беради.

(ЎзТАГ).

ДРУЖИНАЧИ ҚИЗЛАР

Сиз суратда кўриб турган қизлар Тошкент Тўқимачилик комбинатининг пардозлаш фабрикасида ишлашади. Бу меҳнатсевар қизлар ишлаб чиқаришдаги каби жамоат ишларида ҳам ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар.

Улар ҳар куни иш сменаси тугагач, қўлларига қизил боғичларни боғлашиб, ҳамшаҳарларимиз осойишталигини сақлаш учун кўчаларга чиқадилар. Сиз уларни дружина командири В. Пак навбатдаги рейд олдидан тегишли кўрсатмалар бераётганда кўриб турибсиз.

М. Раҳматуллин фотоси.

ДАРАХТ ҚЎПОРАДИГАН МАШИНА

Швед мутахассислари дарахт қўпорадиган кучли машина ясадилар. «Ньюсуик» журналининг ёзишича дарахтни йиқитишга нисбатан уни қўпорганда 20—30 процент ёғоч кўп чиқади. Чунки бунда дарахтнинг тўнкаси ва илдизларидан ҳам фойдаланиш мумкин бўлади.

ПЛАСТМАССА ВА ШИША ТОЛАДАН

Швецияда пластмасса ва шиша толадан гилам тўқиб чиқарила бошланди, деб хабар беради Швеция халқаро матбуот бюроси, бундай гилам жуда пишиқ, юмшоқ ва эластик, шунингдек уни тозалаш осон.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 26, 27|VIII да **Кўк эшик ортидаги аёл,** 28|VIII да **Парвона.**

КИНО

26 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Очкўзликка қарши маккорлик (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли, (кундуз ва кечқурун).

Виннету — Инчу-Чун ўғли — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Эй, бахтли инсон! — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун).

Салом, артист! — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Салом, артист! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Санчо содиқ дўст — «ХИВА».

27 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Очкўзликка қарши маккорлик (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли, (кундуз ва кечқурун).

Виннету — Инчу-Чун ўғли — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Эй, бахтли инсон! — «САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун).

Салом, артист! — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Салом, артист! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Санчо содиқ дўст — «ХИВА».

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети

243-ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИ ЗАВОДИ ҲУЗУРИДАГИ 121-АВИАРЕМОНТ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти: **йиғувчи-слесарь, учиш аппаратлари электр монтажчиси мутахассислиги бўйича юқори малакали ишчилар тайёрлайди.**

Ўқиш муддати — 1 ва 2 йил.

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртига Тошкент шаҳрида яшовчи 8—10-синф ҳажмида маълумотли, 15 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади.

Билим юртини тугатганлар Тошкент шаҳридаги 243-авиаремонт заводида ишлайдилар.

Завод ишчиларига отпуска вақтида самолётларда учишга имтиёзли билет берилади ва улар граждан авиациясининг ходимлари учун белгиланган бошқа имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртига 10-синф ҳажмида маълумот билан кирганларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади: 8-синф ҳажмида маълумот билан кирганлар тўла давлат таъминотида бўладилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома (ёки паспорт), турар жойидан справка, соғлиги тўғрисидаги 286-формадаги медицина справкаси, ота-онасининг иш жойидан справка, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, ўқиш ёки иш жойидан характеристика.

Ҳужжатлар — якшанба кунидан ташқари ҳар куни эрталаб соат 9 дан 17.00 гача қуйидаги адресда қабул қилинади.

Тошкент шаҳар, Авиаторлар шаҳарчаси, (ГҲФ), 243-завод (25, 66-автобусларнинг Авиаторлар шаҳарчаси, 2, 10-трамвайларнинг «Транспорт институти» бекатлари). Телефон: 91-15-33, қўшимча 3-86.

86-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975—76 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Металл бўйича токарь. Ўқиш муддати 1 ва 2 йил. 14,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Слесарь-йиғувчи. Ўқиш муддати 1 йил. 14,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электр пайвандчи. Ўқиш муддати 1 йил. 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электр кўприкли кран машинисти. Ўқиш муддати 1 ва 2 йил. 16 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Саноат ускуналарини ремонт қилиш бўйича слесарь. Ўқиш муддати 2 йил. 14,5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электр-газ пайвандчи (дипломли) Ўқиш муддати 2 йил. 16 ёшдан бошлаб қабул қилинади.

Слесарь-асбобсоз. Ўқиш муддати 2 йил. 14,5 ёшдан бошлаб қабул қилинади.

Қолипчи. Ўқиш муддати 1 йил. 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Электрик. Ўқиш муддати 2 йил. 16.5 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

ЎҚУВЧИЛАР БЕПУЛ ЁТОҚХОНА, КУНИГА 3 МАҲАЛ ОВҚАТ, КИЙИМ-БОШ ВА СТИПЕНДИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ўқувчилар билим юртидаги мактабда таълим оладилар. Ўқиш муддати узлуксиз иш стажига қўшилади.

Билим юртида 8 та тўгарак ва 11 та спорт секцияси ишлайди, шунингдек эстрада ва духовой ҳамда миллий ансамбллар мавжуд. Ёзги дам олиш даврида «Чимён» районида жойлашган лагерда ҳордиқ чиқариш мумкин.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШДА ИМТИЁЗЛАРДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Аризалар эрталаб соат 9 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Кирувчилар билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: таржимаи ҳоли, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан справка, ота-онасидан бирининг ишхонасидан справка, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-52, Содиқова кўчаси, 15-уй (21-автобус, 4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати).

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитетининг

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси қошида янги ташкил қилинган

149-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1975—1976 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича малакали мутахассислар тайёрлайди:

БИЧИҚЧИ, ПОЙАФЗАЛ УСТИНИ ТАЙЁРЛОВЧИ, ПОЙАФЗАЛ ФРЕЗЕРЧИСИ, ҚОЛИПЛОВЧИ, ҚОҚУВЧИ, ЯРИМ ФАБРИКАТ ВА ТАЙЁР ПОЙАФЗАЛЛАР КОНТРОЛЕРИ, УСКУНАЛАРГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЎЙИЧА РЕМОНТЧИ-СЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТРИК.

ЎҚИШ МУДДАТИ — БИР ВА ИККИ ЙИЛ.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8—9—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртини тугатганлар Тошкент шаҳридаги 2-пойафзал фабрикасида ишлайдилар.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъминотида бўладилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ёзилган ариза, маълумоти, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ва паспорт, турар жойидан, саломатлиги ҳақида (286-форма) справкалар, ўқиш ёки иш жойидан характеристикалар.

Ҳужжатлар 2-пойафзал фабрикаси биносида ҳар куни (якшанбадан ташқари) соат 9 дан 17 гача қабул қилинмоқда.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Домбробод массиви, Гавҳар кўчаси, 124-уй. (18-трамвайнинг охирги бекати, 16 троллейбуснинг «Домбробод» бекати, 14, 24-автобусларнинг «2-пойафзал фабрикаси» бекати). Телефонлар: 76-77-24, 76-61-93, 76-54-27.

Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги базасидаги.

104-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

1975—76 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Автоматика ва контроль ўлчов асбоблари бўйича, электрослесарь, автоматика ва релей ҳимояси аппаратуралари ремонти бўйича электромонтёр, теплотехника ускуналари ремонти бўйича электрослесарь, кучли тармоқлар ва ёритиш бўйича электромонтажчи, подстанция ва станциялар монтажи ва ремонти бўйича электромонтажчи, электр узатиш линиялари монтажи бўйича электромонтёр. ЎҚИШ МУДДАТИ 1—2 ЙИЛ;

Турбина агрегатлари монтажи бўйича слесарь, ГРЭС ва ТЭЦларни монтаж қилиш учун теплоагрегатлар монтажи бўйича слесарь, ЎҚИШ МУДДАТИ 1—2 ЙИЛ.

БИЛИМ ЮРТИГА 8-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишни тугатганлар мутахассислик билан биргаликда ўрта маълумот ҳам оладилар. Билим юртини аъло баҳо билан битирганлар хоҳишлари бўлган тақдирда олий ўқув юртига йўлланма билан юборилади.

Бир ва икки йиллик ўқишларга 8, 10-синф ҳажмида маълумотли, 16 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ҳамма ўқувчилар кунига уч маҳал овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси даврида пул мукофоти билан таъминланадилар.

Билим юртига Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қисқа муддатли ўқишга қабул қилинадилар ва уларга ҳар ойда 70 сўмдан стипендия берилади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Кирувчилар директор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: маълумоти тўғрисида ҳужжат, паспорт, ҳарбий билет, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, медицина справкаси.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Орджоникидзе район, ТашГРЭС посёлкаси (62-автобус Олой бозоридан ТашГРЭСга қатнайди). Телефон-62-12-16 — коммутатор, қўшимча 6—12, 6—20, 3—18).

ТЕЛЕВИЗОР

25 АВГУСТ— ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.25 Мультфильм. 18.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари». Телевизион журнал (ўзбекча). 19.40 «Ахборот» информацион программаси (русча). **Москва кўрсатади.** 19.55 КПСС XXV съезди шарафига. «Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз!». Кўрсатувда Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин иштирок этади. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Врач маслаҳати. 21.15 Ўзбек Давлат филармониясининг солисткаси Мавлуда Ойнақулова ва Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг солистлари ака-ука Ваҳобовлар концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Телевизион экранда биринчи марта. «Нодирабегим». Бадиий фильм (ўзбекча). 23.55 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.20 «Сўнгги гайдук». Бадиий фильм. 19.30 «Камалак» телевизион программаларининг халқаро фестивали. Румыния. **Тошкент кўрсатади.** 19.55 «Оловли йиллар қўшиқлари изидан» (русча). **Москва кўрсатади.** 20.40 Л. Бетховен. Увертюра № 3. «Леонора». 20.55 И. А. Гончаров. «Оддий воқеа». Москва. «Современник» театрининг фильм спектакли. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 22.30 «Оддий воқеа» фильм-спектаклининг давоми. 23.40 Спорт программаси. 1. Мотоцикл пойгаси бўйича Европа чемпионати. Чехословакиядан олиб кўрсатилади. 2. Спорт кундалиги.

Учинчи программа. 17.20 дан **Душанба кўрсатади.**

26 АВГУСТ— СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.25 Мультфильмлар программаси. «Хат», «Алло, сизни эшитяпман». 10.50 И. А. Гончаров. «Оддий воқеа». Москва «Современник» театрининг фильм спектакли. **Тошкент кўрсатади.** 13.05 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси 13.10 «Қувноқ одамчалар клуби». Қўғирчоқ фильм (русча). 14.00 «Пушчик Прагага боради». Бадиий фильм (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 15.25 «Ишбилармон кишилар ўйини». Ҳужжатли фильм. 15.45 «Чарм тўп» клуби соврини учун. 16.45 Д. Фурманов. «Чапаев». **Тошкент кўрсатади.** 17.30 Кўрсатувлар программаси. Болалар учун «Камалак» программаси. 17.35 «Ёш куч» (ўзбекча). 18.05 Мультфильм. 18.15 «Пионерча ишларимиз» (русча). **Рус тилида:** 18.45 «Прогресс» программаси. 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 «Биз БАМни қуряпмиз». **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.00 «Ёшлар ижоди». Адабий кўрсатув. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети». Экономика факультети. 21.20 Пахтакорлар учун концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Кино ҳақида суҳбатлашамиз» (русча). 23.50 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.30 «Шахмат мактаби». Разрядлилар учун. 18.00 Болалар учун. Бадиий фильм. 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Қувноқ ноталар». **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Нефть изловчилар», «КамАЗ коммунистлари». Телевизион фильмлар (русча). **Москва кўрсатади.** 20.00 Д. Шостакович. Биринчи симфония. К. Кондрашин раҳбарлигидаги Москва Давлат филармонияси Академик симфоник оркестри ижро этади. 20.30 Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. «Терговни билимдонлар олиб боради». 10-иш. «Жавоб зарбаси». Биринчи серия. Авторлар О. ва А. Лавровлар. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбекча). **Москва кўрсатади.** 22.30 Стахановчилик ҳаракатининг 40 йиллигига бағишланган Москва ёшларининг кечаси. 24.00 Янгиликлар.

Учинчи программа. 20.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ РЕСПУБЛИКА КУРСЛАРИ

кундузги ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машинкада ёзув ва иш юритувчилик таълими билан стенографистка,

иш юритувчилик билан (стенографиясиз) **машинистка.**

Курсларда секретарь типидаги хизматчилар қуйидаги ихтисослар бўйича тайёрланади.

Юқори тезликда стенографик хатларни ёзиб оладиган секретарь-стенографистка-машинистка.

Ўзбек ва рус тилларида иш олиб борадиган секретарлик ишлари билимидаги секретарь-машинистка.

Республикада секретарь типидаги хизматчиларга ҳар томонлама ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжни инобатга олиб, корхона ва ташкилотлар йўлланмаси билан шартнома асосида турли хил қисқа муддатларда секретарь ходимлар тайёрлаб бериш усули ҳам қўлланилмоқда.

Ўқувчилар ва ҳужжатларни қабул қилиш йил бўйи узлуксиз давом эттирилади.

БИРИНЧИ ПОТОК УЧУН АРИЗАЛАР 30 АВГУСТГАЧА ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 9 ДАН 20 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш биринчи сентябрдан бошланади.

Маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри-3, Олмазор кўчаси, 174-уй. (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида).

«УЗМЯСОРИБТОРГ»НИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР УЛГУРЖИ КОНТОРАСИ

омбор мудирлари, катта омборчилар ва омборчилар тайёрлайдиган

2 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Курсларга 8—10-синф ҳажмида маълумотли, 22 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Ўқувчиларга стипендия берилади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Курсларга Тошкент шаҳрига ва Тошкент областининг Орджоникидзе, Калинин, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ районларига прописка қилинганлар қабул қилинади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — аҳолини ишго жойлаштириш ва информация Бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Тошкент оқшоми 4 бет.

25 АВГУСТ, 1975 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими—33-81-42.

Р — 01719. Узбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64579. Нашр Б — 4077.